

Barwna Tradycja

Katalog kolekcji pisanek
Muzeum Rolnictwa w Ciechanowcu

Koordinacja projektu:

Monika Garalowska

Tekst:

Martyna Gieros

Agnieszka Kiersnowska

Stanisław Remiszewski

Katarzyna Sawczuk

Konsultacja naukowa:

dr Tomasz Czerwiński

dr hab. prof UMCS Mariola Tymochowicz

Korekta:

Marlena Brzozowska

Dorota Gnatowska

Projekt graficzny, skład, łamanie:

Joanna Orzechowska Design

design-jo.com

Zdjęcia:

Joanna Orzechowska Design

Artur Warchala

Tłumaczenie:

PrimE Centrum Nauczania Języka Angielskiego

www.prime.com.pl

Wydawca:

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu

Instytucja Kultury Województwa Podlaskiego

ul. Pałacowa 5

18-230 Ciechanowiec

tel. 86 277 13 28

info@muzeumrolnictwa.pl

www.muzeumrolnictwa.pl

© Copyright by Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka, Ciechanowiec 2024

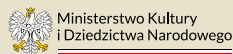
ISBN 978-83-62374-58-8

Nakład: 20 000 egz.

Druk i oprawa:

Białostockie Zakłady Graficzne S.A.

www.bzgraf.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa NarodowegoDofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Spis treści

Table of contents

Inhaltsverzeichnis

Содержание

WSTĘP.....	4
INTRODUCTION.....	4
VORWORT.....	5
ВВЕДЕНИЕ.....	5
TECHNIKA BATIKOWA.....	14
THE BATIK TECHNIQUE.....	14
BATIKTECHNIK.....	14
ТЕХНИКА БАТИК.....	14
TECHNIKA RYTOWNICZA.....	36
THE ENGRAVING TECHNIQUE.....	36
GRAVURTECHNIK.....	36
ТЕХНИКА ГРАВИРОВКИ.....	36
TECHNIKA APLIKACYJNA.....	54
THE APPLIQUÉ TECHNIQUE.....	54
APPLIKATIONSTECHNIK.....	54
АПЛИКАЦИОННАЯ ТЕХНИКА.....	54
TECHNIKA MALARSKA.....	74
THE PAINTING TECHNIQUE.....	74
MALTECHNIK.....	74
ЖИВОПИСНАЯ ТЕХНИКА.....	74

WSTĘP

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu zgromadziło ponad 2700 pisanek, pochodzących z Polski i różnych stron świata. Jest to jedna z największych tego typu kolekcji w kraju. Założnikiem dzisiejszej okazałej ekspozycji był prywatny, liczący około 1000 pisanek, zbiór prof. Ireny Stasiewicz - Jasiukowej, historyka nauki i kultury oraz jej męża, Jerzego Jasiuka, wieloletniego dyrektora Muzeum Techniki w Warszawie. Licznie zgromadzone przez nich pisanki to efekt trzydziestu lat wędrówek wakacyjnych. W oczach państwa Jasiuków były czymś więcej, niż tylko pięknym rękodziełem, stanowiły bazę wspomnień o ludziach, miejscach i wydarzeniach. 3 kwietnia 2004 r. w przeddzień Niedzieli Palmowej nastąpiło uroczyste otwarcie Muzeum Pisanki w Ciechanowcu, które ulokowano w sercu skansenu mazowiecko-podlaskiego, we wnętrzu zabytkowego dworku myśliwskiego hr. Potockich z Rudki.

Jajko jest niemal idealną formą stworzoną przez przyrodę. Uważane jest za najstarszy z symboli życia i płodności, występujący we wszystkich kulturach świata. Wierzono, że malowane jajka nabierają dodatkowych magicznych właściwości. Stają się amuletami przyciągającymi dobro, szczęście i miłość. Składano je w ofierze bóstwom

INTRODUCTION

The Krzysztof Kluk Museum of Agriculture in Ciechanowiec has gathered over 2,700 Easter eggs (known as *pisanki*), originating from Poland and various parts of the world. It is one of the largest collections of its kind in the country. The embryo of today's impressive exhibition was a private collection of around 1,000 Easter eggs raised by Professor Irena Stasiewicz-Jasiukowa - a historian of science and culture, and her husband Jerzy Jasiuk - the long-standing director of the Museum of Technology in Warsaw. The numerous eggs they collected were the result of thirty years of summer wanderings. In the Jasiuks' eyes these eggs were more than just beautiful handicrafts, they were a repository of memories of people, places and events. On April 3, 2004, on the eve of Palm Sunday, the Museum of Easter Eggs in Ciechanowiec was officially opened. It is located in the heart of the Masovia and Podlasie open-air museum, within the interior of historic manor house of Count Potocki from Rudka.

The egg is an almost perfect form created by nature. It is considered the oldest symbol of life and fertility, present in all cultures around the world. It was believed that painted eggs acquired additional magical properties. They became amulets attracting good

VORWORT

Priester-Krzysztof-Kluk-Landwirtschaftsmuseum in Ciechanowiec sammelte über 2.700 Ostereier aus Polen und verschiedenen Teilen der Welt. Es handelt sich um eine der größten Sammlungen dieser Art im Land. Grundlage der heutigen beeindruckenden Ausstellung war die Privatsammlung von Herrn und Frau Jasiuk aus Warschau, die rund 1.000 Ostereier umfasste. Irena Stasiewicz-Jasiuk war eine ausgebildete Wissenschafts- und Kulturhistorikerin, und ihr Ehemann Jerzy Jasiuk war als Museologe viele Jahre lang Direktor des Technikmuseums. Als Professorin Jasiuk selbst pflegte zu sagen, dass die zahlreichen Ostereier, die sie sammelten, das Ergebnis dreißigjähriger Urlaubswanderungen seien. In den Augen von Herrn und Frau Jasiuk waren sie mehr als nur schöne Kunsthandwerke, sie waren eine Basis für Erinnerungen an Menschen, Orte und Ereignisse. Am 3. April 2004, am Vorabend des Palmsonntags, wurde das Ostereimuseum in Ciechanowiec offiziell eröffnet. Es befand sich im Herzen des Masowien-Podlachischen Freilichtmuseums im historischen Jagdhaus des Grafen Potocki aus Rudka.

Das Ei ist eine nahezu perfekte, von der Natur geschaffene Form. Sie gelten als die ältesten Symbole des Lebens und der Fruchtbarkeit, die in allen Kul-

ВВЕДЕНИЕ

В Музее сельского хозяйства имени ксэндза Кшиштофа Клука в Цехановце собрано более 2700 пасхальных яиц из Польши и со всего мира. Это одна из крупнейших коллекций такого рода в стране. Источником выставки стала частная коллекция из примерно 1 000 пасхальных яиц, принадлежащая супругам Ясюком из Варшавы. Ирена Стасевич-Ясюкова по образованию была историком науки и культуры, а её муж Ежи Ясюк в течение многих лет был директором Музея техники. Как говорила сама пани Ирена, многочисленные пасхальные яйца, которые они собрали, стали результатом тридцатилетних путешествий. Для супругов Ясюков они были не просто красивыми поделками, но и воспоминаниями о людях, местах и событиях. 3 апреля 2004 года, в канун Вербного воскресенья, состоялось официальное открытие Музея пасхальных яиц в Цехановце. Выставка расположилась в самом сердце музея под открытым небом, в историческом охотничьем домике графа Потоцкого из Рудки.

Яйцо - это почти совершенная форма, созданная природой. Оно считается древнейшим из символов жизни и плодородия, встречающихся

opiekuńczym np. przy zakładaniu miast bądź budowie nowych domów i umieszczano je pod kamieniami węgielnymi. Wiele legend głosi, że świat powstał z jajka. W mitologiach różnych narodów znajdują się odniesienia do siły sprawczej jajka w powstawaniu nowego życia, *ab ovo* – to łacińskie określenie znaczące tyle co *od jajka*, czyli od samego początku.

W mitach kosmogonicznych występuje jajko, które złożone w wodach praoceanu przez nieznanego ptaka dało początek światu. Z jaja mieli narodzić się bogowie, herosi i ludzie. Stare mity zostały na nowo zinterpretowane przez teologa chrześcijańskiego św. Jana z Damaszku, który pisał: *Jajko upodabnia się do wszystkiego stworzenia: skorupka jako niebo, błonka jako chmury, białko jako ziemia, a wilgotność pośród jajka jako grzech na świecie. Jajko łączono nie tylko z aktem stworzenia, ale również z obrzędowością pogrzebową, odradzaniem się i zmartwychwstaniem. Rzymianie wkładali do grobów jaja malowane na czerwono, jako zabezpieczenie od złych duchów. Podczas uczty zamykającej okres żałoby, w dziewiątym dniu po pogrzebie, spożywano właśnie jajka. W grobach starożytnych Greków odnajdywano figurki Dionizosa, boga płodności i natury, który trzyma w ręku jajo.*

fortune, happiness and love. They were offered to guardian deities, for example, when founding cities or constructing new homes, they were placed under the cornerstones. Many legends claim that the world was created from an egg. In the mythologies of various nations, there are references to the egg's creative force in the emergence of new life. Ab ovo - this Latin phrase means from the egg, in other words, from the very beginning.

In cosmogonic myths, there is an egg laid by an unknown bird in the waters of the primordial ocean, that gave birth to the world. From this egg, gods, heroes and humans were believed to be born. The old myths were reinterpreted by the Christian theologian St. John of Damascus, who wrote: The egg resembles all of creation: the shell as the heavens, the membrane as the clouds, the white as the earth, and the moisture within the egg as sin in the world. The egg was associated not only with the act of creation but also with funeral rituals, rebirth and resurrection. The Romans placed eggs painted red in tombs as protection against evil spirits. During the feast that closed the mourning period on the ninth day after a funeral, they ate eggs. In the graves of ancient Greeks, figurines of Dionysus, the God of Fertility and Nature, holding an egg in his hand, were found.

turen der Welt zu finden sind. Es wurde angenommen, dass bemalte Eier zusätzliche magische Eigenschaften erlangten. Sie wurden zu Amuletten, die Güte, Glück und Liebe anzogen. Sie wurden Schutzgottheiten als Opfergabe dargebracht. Bei der Gründung von Städten oder beim Bau neuer Häuser wurden sie unter die Ecksteine gelegt. Viele Legenden besagen, dass die Welt aus einem Ei erschaffen wurde.

In den Mythologien verschiedener Nationen gibt es Hinweise auf die ursprüngliche Kraft des Eies bei der Entstehung neuen Lebens, *Ab ovo* – ein lateinischer Begriff vom Ei, was „von Anfang an“ bedeutet. In kosmogonischen Mythen gibt es ein Ei, das von einem unbekanntem Vogel in die Gewässer des Ozeans gelegt wurde und die Welt hervorbrachte. Aus dem Ei sollten Götter, Helden und Menschen geboren werden. Mythen aus dem 7. Jahrhundert wurden vom christlichen Theologen St. Johannes von Damaskus neu interpretiert. Er schrieb: *Das Ei gleicht allen Lebewesen: die Schale wie der Himmel, die Membran wie die Wolken, das Weiß wie die Erde und die Feuchtigkeit im Ei wie die Sünde der Welt. Das Ei wurde nicht nur mit dem Schöpfungsakt in Verbindung gebracht, sondern auch mit Bestattungsritualen, Wiedergeburt und Auferstehung. Als Schutz vor bösen Geistern legten die Römer rot bemalte Eier in Gräber. Während des*

во всех культурах мира. Считалось, что окрашенные яйца приобретали дополнительные магические свойства. Становились амулетами, привлекали удачу и любовь. Их приносили в жертву богам-покровителям. Когда основывались города или строились новые дома, их клали под фундаментные камни. Многие легенды гласят, что мир был создан из яйца. В мифологиях разных народов есть упоминания о причинной силе яйца в создании новой жизни. *Ab ovo* - латинское слово, означающее от яйца, то есть с самого начала.

В космогонических мифах рассказывается о яйце снесённом в прaoкеане неизвестной птицей, которое дало начало всему миру. Из яйца должны были родиться боги, герои и люди. Мифы с VII века были переосмыслены христианским богословом Иоанном Дамасским, который писал: Яйцо напоминает сотворение мира: скорлупа - небо, оболочка - облака, белок - землю, а желток - грех во всём мире. Яйцо было связано не только с сотворением мира, но и с погребальными ритуалами, возрождением и воскрешением. Римляне клали яйца, окрашенные в красный цвет, в могилы для защиты от злых духов. На празднике, завершающем траурный период на

Podobne zwyczaje występowały wśród Słowian. Jako że jajo symbolizowało niekończące się życie, w efekcie stało się jednym z najważniejszych atrybutów chrześcijańskiej Wielkanocy. Zgodnie z dawnym zwyczajem w okresie świąt wielkanocnych mężczyźni polewali kobiety wodą – symbolem życia, a one odwdzięczały się przez obdarowywanie ich malowanymi jajkami. Matki chrzestne dawały je dzieciom, a one bawiły się nimi w popularne wybitki. By nadać im dodatkowego znaczenia, zwiększyć moc i czerpać z ich siły pokrywano je wieloma ważnymi znakami i symbolami. Pisano na nich woskiem - stąd nazwa pisanka (która dziś odnosi się już do wszystkich zdobionych jaj). Jajko łączyło sferę sacrum z profanum, tym co porządkowało rzeczywistość i pozwalało światu istnieć. Miał on trwać dopóki ludzie będą malowali jajka na Wielkanoc. Symetria, stałość i powtarzalność, życie zgodne z rytmem pór roku i w ramach obrzędowych - wszystko to wyrażane było na małych, kruchych skorupkach.

Jajko to nie tylko święcone w kościele jadło, ale również dar składany do dziś zmarłym na cmentarzu. Używane w obrzędach przejścia i jako atrybut w zwyczajach gospodarczych, rolniczo-pasterskich czy magii miłosnej. W chrześcijańskiej tradycji obrządku wschodniego, w okresie Wielkanocy w sposób szczególny jajkiem czczo-

Similar customs were found among the Slavs. Since the egg symbolized endless life, it became one of the most important attributes of Christian Easter. According to ancient customs, during the Easter holidays, men would pour water over women - a symbol of life, and the women would reciprocate by giving them painted eggs. Godmothers would give eggs to children, who would then play a popular game called *wybitki* (egg tapping). To give additional meaning, increase power and draw from their strength, the eggs were covered with many important signs and symbols. They were written with wax - hence the name *pisanka* (which today refers to all decorated eggs). The egg connected the sacred with the profane, that which organized reality and allowed the world to exist. It was believed that the world would last as long as people painted eggs at Easter. Symmetry, stability and repetition, life in harmony with the rhythm of the seasons and within ritual frameworks - all this was expressed on small, fragile eggshells.

The egg is not only food blessed in church but also a gift still offered to the deceased in cemeteries. It is used in rites of passage and as an attribute in agricultural, pastoral or love magic customs. In the Christian tradition of the Eastern rite, during Easter, eggs are especially used to honor the memory

Festes zum Abschluss der Trauerzeit am neunten Tag nach der Beerdigung wurden Eier gegessen. In antiken griechischen Gräbern wurden Figuren von Dionysos, dem Gott der Fruchtbarkeit und der Natur, gefunden, der ein Ei in der Hand hält.

Ähnliche Bräuche gab es auch bei den Slawen. Da das Ei das endlose Leben symbolisierte, wurde es zu einem der wichtigsten Attribute des christlichen Osterfestes. Nach einem alten Brauch übergossen Männer zu Ostern die Frauen mit Wasser – ein Symbol des Lebens – und sie revanchierten sich ihnen mit einem bemalten Ei. Patinnen schenkten sie den Kindern und die Kinder spielten beliebte Spiele mit ihnen. Um Eier zusätzliche Bedeutung zu geben, ihre Kraft zu steigern und ihre Stärke zu schöpfen, wurden sie mit vielen wichtigen Zeichen und Symbolen bedeckt. Sie wurden mit Wachs beschriftet, daher der polnische Name *pisanka* (der sich heute auf alle dekorierten Eier bezieht). Sie waren es, die das Heilige und das Profane verbanden, die Realität organisierten und die Existenz der Welt ermöglichten. Denn es sollte so lange halten, wie Menschen zu Ostern Eier bemalten. Symmetrie, Stabilität und Wiederholung, Leben im Rhythmus der Jahreszeiten und Rituale. All dies wurde auf kleinen, zerbrechlichen Eierschalen ausgedrückt.

девятый день после похорон, яйца съедали. В древнегреческих могилах находили фигурки Диониса, бога плодородия и природы, который держал в руках яйцо. Подобные обычаи встречались и у славян. Поскольку яйцо символизировало бесконечную жизнь, оно стало одним из важнейших атрибутов христианской Пасхи. По старинному обычаю на Пасху мужчины обливали женщин водой - символом жизни, а те в ответ дарили им крашеное яйцо. Крёстные матери дарили их детям, а они играли с ними в народные выбитки. Чтобы придать дополнительный смысл, увеличить мощь и привлечь силу, яйца покрывали множеством важных знаков и символов. На них писали воском, отсюда и название писанка (сегодня называют так все украшенные яйца). Они были связующим звеном между священным и профанным, тем, что упорядочивало реальность и позволяло миру существовать. В конце концов, это должно было продолжаться до тех пор, пока люди будут красить яйца на Пасху. Симметрия, постоянство и повторение, жизнь в соответствии с ритмом времён года и в рамках ритуала - всё это было выражено на маленьких и хрупких скорлупках.

Яйцо - это не только почитаемая церковью пища, но и подарок,

no pamięć zmarłych, co do tej pory praktykują również prawosławni na Podlasiu. Kiedyś jajkami obdzielano żebraków siedzących przed bramą cmentarza. Obecnie jajka składa się na grobach zmarłych jako dar i przywołanie do symbolicznego zmartwychwstania. Najlepiej jeśli są one czerwone (symbol krwi-życia). Innych używano podczas pomany, czyli wspólnego spożywania świątecznego jadła przy grobach. Odwiedzanie cmentarzy i zanoszenie tam jajek praktykowano nie tylko w Święta Wielkanocne. Oto opis Radunicy, czyli wiosennego święta zmarłych, zamieszczony w tomie *Białoruś-Polesie* Oskara Kolberga: *We wtorek po Niedzieli Przewodniej między drugą a trzecią godziną po południu zbierają się wieśniaki i wieśniaczki białoruskie na mogiłki, czyli cmentarze w polu, zasiadają koło grobowca krewnych ... Płacząc, jaja tarzają czerwono farbowane, czyli kraszanki, które potem żebrakom gromadzącym się wtenczas i nabożne śpiewającym pieśni oddają. Rozścielać na grobowcu zwykli obrus, stawiają potrawy, zlewają mogiłę wódką i sytą miodową, zapraszając umarłych na ucztę mówiąc: Światyje radzicieli! Chudzicie k nam chleba i soli kuszac, staryje i małyje. Po tym wezwaniu sami do ucztę zasiadają.*

Niniejszy katalog stworzono z myślą o wszystkich zainteresowanych tą wykwintną formą sztuki, jaką jest pisankarstwo. Przedstawia on cztery

of the dead, a practice still observed by the Orthodox community in Podlasie. In the past, eggs were distributed to beggars sitting at the cemetery gate. Today, eggs are placed on graves as gifts and as a symbolic reminder of resurrection, preferably if they are red (a symbol of blood - life). Other eggs are used during the *pomana*, a shared feast of festive food at the graves. Visiting cemeteries and bringing eggs was practiced not only at Easter. Here is a description of *Radunica*, or the spring festival of the dead, from Oskar Kolberg's volume *Belarus-Polesia: On Tuesday after the Low Sunday, between two and three in the afternoon, Belarusian villagers gather at the cemeteries in the field, sit by the graves of their relatives ... Weeping, they roll red dyed eggs or kraszanki (made with engraving technique), which they then give to beggars who gather there singing sacred songs. They are accustomed to spreading a tablecloth on the grave, setting out dishes, pouring vodka and honey onto the grave, inviting the dead to the feast, saying: 'Holy ancestors! Come to us to taste bread and salt, the old and the young.'* After this invitation, they themselves sit down to the feast.

This catalog has been created for all those interested in the exquisite form of art known as egg decorating. It presents four basic techniques for making Easter eggs: the batik method, which

Ein Ei ist nicht nur ein in der Kirche gesegnetes Nahrungsmittel, sondern bis heute auch ein Geschenk an den Verstorbenen auf dem Friedhof. Es wird in Übergangsriten und als Attribut in wirtschaftlichen, landwirtschaftlichen und pastoralen Bräuchen und in der Liebesmagie verwendet. In der christlichen Tradition des östlichen Ritus wurde zu Ostern das Gedenken an die Verstorbenen besonders geehrt, was auch heute noch von orthodoxen Christen in Podlachien praktiziert wird. Früher wurden den Bettlern, die vor dem Friedhofsaufgang saßen, Eier gegeben, bevor man den Friedhof betrat. Derzeit werden Eier als Geschenk und Erinnerung an die symbolische Auferstehung auf das Grab der Toten gelegt, vorzugsweise wenn sie rot sind (ein Symbol des Lebensbluts). Eine Person, die vorbeikam und die Worte „Christus ist auferstanden“ sagte, wurde als die auferstandene Seele eines Vorfahren behandelt, dem ein bemaltes Ei gegeben werden sollte, und so wurde es auf Gräbern zurückgelassen oder in der Erde begraben. Andere wurden während der *Pomana* verwendet, also dem gemeinsamen Essen der festlichen Speisen an den Gräbern. Friedhöfe zu besuchen und Eier dorthin zu bringen, wurde nicht nur an Ostern praktiziert. Hier ist die Beschreibung von *Radunica*, also dem Frühlingsfest der Toten, die im Band *Weißrussland-Polesien* von Oskar Kolberg enthalten ist: *Am Dienstag nach*

который и сегодня оставляют на могилах. Оно используется в обрядах посвящения и как атрибут в хозяйственных, сельскохозяйственных и пастушеских обычаях или любовной магии. В христианской традиции восточного обряда память умерших особо почиталась во время Пасхи, что до сих пор практикуется православными Подляшья. Когда-то яйца дарили нищим, сидящим перед кладбищенскими воротами. В наши дни яйца кладут на могилу умершего в качестве подарка и символического воскресения. Лучше всего яички красного цвета (символ жизни в крови). Проходящий мимо человек, произносящий слова Христос Воскресе, считается воскресенной душой предка, которая должна получить в дар крашеное яйцо, поэтому их оставляли на могилах или закапывали в землю.

Другие использовались во время поманы - совместного поедания праздничной пищи на могилах. Посещение кладбищ и подкладывание туда яиц практиковалось не только на Пасху. Вот описание весеннего праздника мёртвых *Радунцы*, в книге О. Кольберга *Беларусь-Пolesье*: „Во вторник после Вербного воскресенья, между двумя и тремя часами дня, белорусские крестьяне

podstawowe techniki tworzenia pisanek: metodę batikową, czyli pisanie roztopionym woskiem i wielokrotne barwienie; metodę rytowniczą, czyli wydrapywanie na kraszance wzoru za pomocą ostrego narzędzia; metodę aplikacyjną - naklejanie na skorupkę jajka różnych ozdób od kolorowego papieru, poprzez fragmenty roślin po tworzywa sztuczne oraz metodę malarską, która wymaga użycia farb i w sposób nieograniczony, jak żadna inna z wymienionych powyżej technik, pozwala realizować się artyście.

involves writing with melted wax and repeated dyeing; the engraving method, which involves scratching a pattern onto a dyed egg using a sharp tool; the appliqué method - gluing various materials onto the eggshell, from colored paper, plant fragments to artificial materials; and the painting method, which, unlike any other, allows the artists to express themselves freely using paints.

dem Weißen Sonntag, zwischen zwei und drei Stunden nachmittags, versammeln sich weißrussische Dorfbewohner und Bewohnerinnen zu Gräbern, d.h. zu den Friedhöfen auf dem Feld und sitzen neben dem Grab von Verwandten ... Weinend rollen sie rot gefärbte Eier, also kraszanki, die sie dann den Bettlern geben, die sich zu dieser Zeit versammeln und fromme Lieder singen. Sie breiten eine gewöhnliche Tischdecke auf dem Grab aus, legen Essen, gießen Wodka und Honigwasser auf das Grab, laden die Toten zu einem Fest ein und sagen: Heilige Eltern! Kommt zu uns Alte und Junge Brot und Salz zu essen! Nach diesem Anruf setzen sie sich selbst zum Festmahl.

Dieser Katalog richtet sich an alle, die sich für diese exquisite Kunstform der Ostereierherstellung interessieren. Er stellt vier grundlegende Techniken zur Herstellung von Ostereiern vor. Die Batik-Methode, also das Schreiben mit geschmolzenem Wachs und wiederholtes Färben. Die Gravurmethode, d. h. das Einritzen eines Musters in ein Osterei mit einem scharfen Werkzeug. Applikationsmethode – Aufkleben verschiedener Dinge auf die Eierschale, von farbigem Papier über Pflanzenfragmente bis hin zu Kunststoffen. Und die Malmethode, die mit Farben geschaffen wird und dem Künstler wie keine andere eine unbegrenzte Selbstverwirklichung ermöglicht.

собираются на могилах - кладбищах в поле - сидят у могил своих родственников... Плача, они катают крашенные в красный цвет яйца, то есть крашанки, которые потом раздают нищим, собравшимся в это время и поющим благочестивы песни. На могиле расстилают простую скатерть, выставляют еду, поливают могилу водкой, мёдом и приглашают умершего на пир, говоря: Святые радзичели! Худзиче к нам хлеба и соли кушать, старые и малые. После этого призыва они сами садятся за трапезу”.

Этот каталог создан для всех, кто интересуется изысканным видом искусства - пасхальными яйцами. В нём представлены четыре основные техники создания этих мастерских работ. Техника батик, то есть нанесение рисунка расплавленным воском и повторное окрашивание скорлупы. Техника гравировки, которая предполагает процарапывание рисунка на скорлупе острым инструментом. Техника аппликации, при которой на яичную скорлупу наклеиваются различные предметы, от цветной бумаги до фрагментов растений и пластмассы. Техника художественной росписи создаётся с помощью красок и даёт художнику больше пространства для своих идей, анижели другие виды выше юпомянутых техник.

Technika batikowa
The Batik Technique
Batiktechnik
Техника батик

Pisanka batikowa, dar Jerzego Jasiuka dla przyszłej żony, pierwsza pisanka z kolekcji, autor nieznan, 1968 r.
Batik Easter egg, a gift from Jerzy Jasiuk to his future wife, the first egg in the collection, unknown author, 1968
Batik-Osterei, ein Geschenk von Jerzy Jasiuk für seine zukünftige Frau, das erste Osterei aus der Sammlung, unbekannter Autor, 1968.
Писанки в технике Батик, подарок Ежи Ясиука будущей жене, первое пасхальное яйцо из коллекции, автор неизвестен, 1968 г

Pisanka batikowa, wyk. Arkadiusz Belica, Częstochowa
Batik Easter egg, made by Arkadiusz Belica, Częstochowa
Batik-Osterei, hergestellt von Arkadiusz Belica, Częstochowa
Писанка в технике батик, автор Аркадиуш Белица, Ченстохова

Pisanka woskowa, autor nieznaný, Słowacja, I dekada XXI w.
Wax Easter egg, unknown author, Slovakia, early 21st century
Wachs-Osterei, Autor unbekannt, Slowakei, 1. Jahrzehnt des 21. Jahrhunderts.
Писанка покрывающая воском, автор неизвестен, I десятилетие XXI в.

Pisanka batikowa, wyk. Anna Hawrylukowa, Ukraina (Kołomyja), przed 2004 r.
Batik Easter egg, made by Anna Hawrylukowa, Ukraine (Kolomyja), before 2004
Batik-Osterei, hergestellt von Anna Hawrylukowa, Ukraine (Kolomyja), vor 2004
Писанка в технике батик, автор Анна Гаврилюкова, Украина (Коломыя), до 2004 г.

Pisanka ukraińska, wyk. Zofia Stasiuk, przed 2004 r.
Ukrainian Easter egg, made by Zofia Stasiuk, before 2004
Ukrainisches Osterei, hergestellt von Zofia Stasiuk, vor 2004.
Українська писанка, автор Зофія Стасюк, до 2004 р.

Jajo kurze pełne, wyk. Maria Jurkiewicz, Maćkowicze (koło Siemiatycz), I dekada XXI w.
Full chicken egg, made by Maria Jurkiewicz, Maćkowicze (near Siemiatyze), early 21st century
Volles Hühnerei, gefertigt von Maria Jurkiewicz, Maćkowicze (bei Siemiatyze), 1. Jahrzehnt des 21. Jahrhunderts.
Куриное яйцо, автор Марья Юркевич, Мацьковиче (около Семятыч), I десятилетие XXI в.

Pisanka batikowa wykonana kistką, pisanka huculska,
autor nieznaný
Batik Easter egg made with kistka, Hutsul Easter egg,
unknown author

Mit einem Stift gefertigtes Batik-Osterei, huzulisches Osterei,
Autor unbekannt
Писанка в технике батик сделана кисткой, гуцульская писанка,
автор неизвестен

Pisanka fantazyjna z kolorowych wosków,
wyk. Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017 r.
Fancy Easter egg made from colorful wax,
made by Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017

Ausgefallenes Osterei aus farbigem Wachs,
hergestellt von Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017.
Фантазийное пасхальное яйцо из цветного воска,
автор Мария Бела, Острів-Велькопольский, 2017 г.

Pisanki łemkowskie, autor nieznaný, 1975 r.
Lemko-style Easter eggs, unknown author, 1975
Lemko-Ostereier, Autor unbekannt, 1975.
Лемковские писанки, автор неизвестен, 1975 г.

Pisanki francuskie Marii i Jeana Michela Maury
French Easter eggs by Maria and Jean Michel Maury
Französische Ostereier von Maria und Jean Michel Maury
Французские пасхальные яйца Марии и Жана Мишеля Маури

Pisanki figuralne opoczyńskie, wyk. Zofia Pacan, m. Bielowice, 1988 r.
Figurative Opoczno-style Easter eggs, made by Zofia Pacan, Bielowice, 1988
Figurale Ostereier aus Opoczno-Gebiet, hergestellt von Zofia Pacan, Bielowice, 1988.
Опочненские образные писанки, автор Зофья Пацан, Белолице, 1988 г.

TECHNIKA BATIKOWA

Batik jest najstarszą i najpopularniejszą techniką barwienia jaj. Już w starożytności stosowano ją do barwienia tkanin. W starożytnym Egipcie tkaninami zdobionymi za pomocą wosku owijano mumie. Taka metoda zdobienia tkanin znana jest do chwili obecnej m.in. w Indiach, Indonezji, Chinach, Japonii i krajach afrykańskich.

Technika batikowa polega na nakładaniu na skorupę jajka ornamentu pisanego stopionym woskiem pszczołim, a następnie zanurzeniu go w płynnym barwniku. Po wyjęciu z barwnika, jajko wkłada się do ciepłej wody, aby rozgrzać wosk, który pod wpływem temperatury nabiera plastyczności i daje się łatwo usunąć. Po zeszkobaniu wosku, na ciemnej skorupce pozostaje jasny ornament zabezpieczony przed barwnikiem przez wosk. Wytrawne pisankarki barwiły pisanki w kilku kolorach, powtarzając czynność pisania woskiem i zanurzania jajka w kolejnych barwnikach. Do nanoszenia woskowych wzorów używano pisaka z rozszczepionego drewnianka, szpilek, gwoździ lub grubego włosia zwierzęcego, a także tzw. kistki, czyli maleńkiego lejka ze skuwki od sznurowadła. Ostatnią czynnością było wycieranie jajka szmatką, czasami z dodatkiem tłuszczu, by nabłyszczyć skorupkę.

THE BATIK TECHNIQUE

Batik is the oldest and most popular technique for dyeing eggs. It was already used in antiquity for dyeing fabrics. In ancient Egypt, fabrics decorated with wax were used to wrap mummies. This method of decorating fabrics is still used today in countries such as India, Indonesia, China, Japan and several African countries.

The batik technique involves applying an ornament to the eggshell using melted beeswax and then submerging the egg in liquid dye. After removing the egg from the dye, it is placed in warm water to heat the wax, which becomes pliable and easy to remove. After scraping off the wax, a light pattern remains on the dark shell, protected from the dye by the wax. Skilled egg decorators would dye eggs in several colors, repeating the process of writing with wax and submerging the egg in subsequent dyes. To apply the wax patterns, tools made from split wood, pins, nails or thick animal hair were used, as well as a so-called *kistka*, a small funnel made from a shoelace cap. The final step was to wipe the egg with a cloth, sometimes with a little fat to add shine to the shell.

Natural dyes were used to paint eggs, although chemical dyes began to appear in Poland as early as befo-

BATIKTECHNIK

Batik ist die älteste und beliebteste Eierfärbetechnik. Sie wurde schon in der Antike zum Färben von Stoffen verwendet. Im alten Ägypten wurden Mumien in mit Wachs verzierte Stoffe eingewickelt. Diese Methode zur Stoffverzierung wird auch heute noch verwendet, unter anderem: in Indien, Indonesien, China, Japan und afrikanischen Ländern.

Bei der Batiktechnik wird ein mit geschmolzenem Bienenwachs geschriebenes Ornament auf eine Eierschale aufgetragen und dann in flüssige Farbe getaucht. Nachdem das Ei aus der Farbe genommen wurde, wird es in warmes Wasser gelegt, um das Wachs zu erhitzen, das unter Temperatureinfluss plastisch wird und sich leicht entfernen lässt. Nach dem Abkratzen des Wachses bleibt auf der dunklen Eierschale ein helles Ornament zurück, das durch das Wachs vor Farbstoffen geschützt wird. Erfahrene Ostereiermacher färbten Ostereier in mehreren Farben, indem sie den Vorgang des Schreibens mit Wachs wiederholten und das Ei in die anschließenden Farbstoffe tauchten. Zum Auftragen von Wachsmustern eignet sich ein Filzstift aus gespaltenem Holz, Stecknadeln, Nägeln oder dicken Tierhaaren sowie das sogenannte *kistki*, d. h. ein winziger Trichter aus einer Schnürsenkelzwinge. Der letzte

ТЕХНИКА БАТИК

Батик - самая старинная и популярная техника окрашивания яиц. Уже в древности она использовалась для окрашивания текстиля. Украшенные воском ткани использовались в Древнем Египте для обёртывания мумий. Этот способ декорирования текстиля до сих пор используется в Индии, Индонезии, Китае, Японии, африканских странах и других.

Техника батик характеризуется нанесением на яичную скорлупу орнамента, растопленным пчелиным воском, а затем погружением яйца в жидкий краситель. После извлечения из краски яйцо помещают в тёплую воду, чтобы разогреть воск, который при нагревании становится податливым и легко снимается. Когда воск соскабливают, на тёмной яичной скорлупе остаётся светлый орнамент, защищённый от красителя воском. Умелые мастера окрашивали яйца в несколько цветов, повторяя процесс писания на воске и окуная яйцо по очереди в красители. Для нанесения узоров использовали палочки из расщеплённого дерева, булавки, гвозди или толстую шерсть животных, а также так называемые кистки - маленькую лейку, сделанную из наконечника шнура. В завершении яйцо протирали тряпочкой, а чтобы

Do malowania jaj używano barwników naturalnych, choć już przed I wojną światową w Polsce pojawiły się barwniki chemiczne, w które zaopartywano się najczęściej w żydowskich kramach. Barwnikiem naturalnym, powszechnie stosowanym do tej pory, jest wywar z łusek cebuli, dający szeroką gamę odcieni od żółtej po bordowo-brązową. Barwniki jasnożółty i żółty pozyskiwano z wywaru kory dzikiej jabłoni, suszonych kwiatów jaskrów polnych, nasion wrotyczu. Intensywny kolor czerwony pozyskiwano z owadów zwanych czerwcem polskim. Barwnik zielony z jemioły, kaczeńców, mchów, bylicy, młodych pędów ozimego zboża, liści pokrzywy, fiolet z kory olchy lub płatków malwy. Kolor czarny z kory dębu z dodatkiem opiłków żelaza i z łupin orzechów włoskich. W latach międzywojennych niezwykle popularna była brezylia, barwnik powszechnie dostępny w handlu, kraszący jajka w takich samych odcieniach jak łupiny cebuli.

Zwyczaj barwienia jajek i zdobienia ich woskiem występuje w różnych kulturach i religiach świata już od czasów starożytnych. Znany był także ludom słowiańskim, u których jajko było ważnym atrybutem kultu solarnego i kultu zmarłych. Symbolizowało ciągłość świata i odradzania się życia, narodziny, wiosnę, płodność, co podkreślała dodatkowo barwa skorupki i umiesz-

re World War I, most often obtained from Jewish stalls. A natural dye still widely used today is a decoction of onion skins, which gives a wide range of shades from yellow to burgundy brown. Light yellow and yellow dyes were obtained from the bark of wild apple trees, dried buttercup flowers or tansy seeds. An intense red color was obtained from insects called Polish carmine scales (*Polish cochineal*). Green dye came from mistletoe, marsh marigolds, moss, mugwort (*Artemisia*), young shoots of winter crops, nettle leaves, while violet dye came from alder bark or hollyhock (*Alcea*) petals. Black dye came from oak bark mixed with iron filings and walnut shells. During the interwar period, *brasilwood*, a dye widely available on the market, was popular for coloring eggs in shades similar to the ones achieved with onion skins.

The custom of dyeing eggs and decorating them with wax has existed in various cultures and religions around the world since ancient times. It was also known among the Slavic peoples, for whom the egg was an important attribute of the solar cult and the cult of the dead. It symbolized the continuity of the world and the rebirth of life, birth, spring, fertility, additionally emphasized by the color of the shell and the patterns placed on it. For Christians, the egg is a symbol of the resurrected

Schritt bestand darin, das Ei mit einem Tuch abzuwischen, manchmal wurde es zusätzlich mit Fett eingerieben, um die Schale glänzend zu machen.

Zum Bemalen von Eiern wurden natürliche Farbstoffe verwendet, obwohl in Polen schon vor dem Ersten Weltkrieg chemische Farbstoffe auf den Markt kamen, die meist an jüdischen Ständen gekauft wurden. Ein bisher weit verbreiteter natürlicher Farbstoff ist ein Sud aus Zwiebelshalen, der eine breite Farbpalette von Gelb bis Burgunderbraun ergibt. Der gelbe und hellgelbe Farbstoff wurde aus einem Sud aus Wildapfelrinde, getrockneten Butterblumenblüten und Rainfarnsamen gewonnen. Die intensive rote Farbe wurde von Insekten gewonnen, die als polnischer Rotkäfer bezeichnet werden. Grüner Farbstoff aus Misteln, Ringelblumen, Moosen, Stauden, jungen Trieben von Wintergetreide, Brennesselblättern und Purpur aus Erlenrinde oder Malvenblütenblättern. Schwarze Farbe aus Eichenrinde mit Zusatz von Eisenspänen und Walnusschalen. In der Zwischenkriegszeit war Bresilia (ein Farbstoff aus Pernambukholzbaum) äußerst beliebt, ein im Handel weit verbreiteter Farbstoff, der Eier in den gleichen Farbtönen wie Zwiebelshalen dekorierte.

Der Brauch, Eier zu färben und mit Wachs zu verzieren, ist in verschiede-

skorlupa błęstela, dodatkowo natyrali ego żyrom.

Для окраски яиц использовались натуральные красители, хотя химические появились в Польше ещё до Первой мировой войны и обычно продавались в еврейских лавках. Натуральный краситель, который широко используется и по сей день - это отвар луковой шелухи, дающий широкий спектр оттенков от жёлтого до бордово-коричневого. Жёлтый и светло-жёлтый краситель получали из отвара коры дикой яблони, высушенных цветков полевого лютика и семян пижмы. Насыщенный красный цвет получали из насекомого под названием польская кошениль. Зелёный цвет получали из омелы, пижмы, мхов, многолетников, молодых побегов озимых злаков, листьев крапивы, а фиолетовый из коры ольхи или лепестков мальвы. Черный - из коры дуба с добавлением железных опилок и из скорлупы грецкого ореха. В межвоенный период был очень популярен краситель фернамбук, который продавался в больших количествах и окрашивал яйца в те же оттенки, что и луковая шелуха.

Обычай окрасивания яиц и украшение их воском существует в различных культурах и религиях

czone na niej wzory. Dla chrześcijan jajko jest symbolem zmartwychwstałego Chrystusa, odradzającego się życia i nadziei na życie wieczne.

Najstarsze pisanki batikowe znalezione w Polsce pochodzą z X-XIII w. Odkryto je w czasie wykopalisk archeologicznych w Opolu na Śląsku. Wykonano je z wapienia i wypalanej gliny. Zygmunt Gloger - wybitny badacz ojczyźstej kultury, napisał o pisankach w „Encyklopedii staropolskiej”: Zwyczaj malowania jaj wielkanocnych był powszechny w narodzie. Zajmują się tem dziś głównie dziewczęta. Farbują jaja w brezelii czerwonej i sinej, w odwarze z łupin cebuli, z kory dzikiej jabłoni, listków kwiatu malwy, kory olszowej, z robaczków czerwcem zwanych, w szafianie, krokoszu, i.t.d. Rysują jajko rozpuszczonym woskiem, aby farba miejsc powoskowanych nie pokryła. Rysowanie zwą „pisaniem”, stąd nazwa „pisanki”, tak jak dawnych „dzbanów pisanych” czyli malowanych. Upowszechnione desenie maja swe nazwy od wzorów i podobieństw, rysują więc w gałzki, w drabinki, w wiatraczki, w jabłuszka, w serduszka, w dzwonki, w sosenki, w kogutki, w kurze łapki, i.t.d.

Poświęcone w czasie Wielkanocy pisanki stanowiły jeden z najważniejszych składników jadła wielkanocnego. Na polskiej wsi, dziewczęta obdarzały najpiękniejszymi pisankami

Christ, the renewal of life and the hope for eternal life.

The oldest batik Easter eggs found in Poland date back to the 10th - 13th centuries. They were discovered during archaeological excavations in Opole, Silesia. They were made of limestone and fired clay. Zygmunt Gloger, an outstanding researcher of Polish culture, wrote about Easter eggs in the *Old Polish Encyclopedia: The custom of painting Easter eggs was widespread among the people. Girls are mainly engaged in this nowadays. They dye eggs in red and blue brazilwood, in a decoction of onion skins, wild apple tree bark, hollyhock leaves, alder bark, insects called Polish cochineal, saffron, safflower, etc. They draw on the egg with melted wax so that the dye doesn't cover these areas. Drawing is called ,writing,‘ hence the name ,pisanki,‘ just like old ,painted pots.‘ Common decorative designs have their names from patterns and similarities, such as in branches, ladders, windmills, apples, hearts, bells, pine trees, roosters, crow's feet, etc.*

Easter eggs blessed during Easter were one of the most important components of the Easter meal. In the Polish countryside, the most beautiful eggs were given by girls to their chosen ones, and by godmothers to their godchildren. Eggs buried in the ground or scattered in fields were meant to

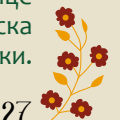

nen Kulturen und Religionen der Welt seit der Antike präsent. Er war auch den slawischen Völkern bekannt, für die das Ei ein wichtiges Merkmal des Sonnenkultes und des Totenkults war. Es symbolisierte den Fortbestand der Welt und die Wiedergeburt des Lebens, Geburt, Frühling, Fruchtbarkeit, was durch die Farbe der Eierschale und die darauf angebrachten Muster zusätzlich betont wurde. Für Christen ist das Ei ein Symbol für den auferstandenen Christus, das wiedergeborene Leben und die Hoffnung auf ewiges Leben.

Die ältesten in Polen gefundenen Batik-Ostereier stammen aus dem 10.-13. Jahrhundert und wurden bei archäologischen Ausgrabungen in Oppeln in Schlesien gefunden. Sie bestanden aus Kalkstein und gebranntem Ton. Zygmunt Gloger – ein herausragender Forscher der einheimischen Kultur, schreibt in der Altpolnischen Enzyklopädie über Ostereier: *Der Brauch, Ostereier zu bemalen, war im Land weit verbreitet. Heutzutage sind es vor allem Mädchen, die das tun. Sie färben ihre Eier in roter und blauer Bresilia, in einem Sud aus Zwiebelschalen, Wildapfelrinde, Malvenblütenblättern, Erlenrinde, Rotwürmern, Safran, Färberdistel usw. Sie zeichnen das Ei mit geschmolzenem Wachs, damit die Farbe die gewachsenen Stellen nicht bedeckt. Sie nennen das Zeichnen „Schreiben“, daher der Name*

с древнейших времён. Он был известен и славянским народам, для которых яйцо являлось важным атрибутом солярного культа и культа предков. Оно символизировало непрерывность мира, возрождение жизни, рождение, весну и плодородие, что дополнительно подчёркивалось цветом скорлупы и узорами на ней. Для христиан яйцо является символом воскресшего Христа, возрождения жизни и надежды на вечную жизнь.

Самые старинные пасхальные яйца в технике батик, которые были найдены в Польше, относятся к X-XIII векам. Обнаружили их во время археологических раскопок в Ополе (Силезия). Они были сделаны из известняка и обожжённой глины. Выдающийся исследователь отечественной культуры Зигмунт Глогер, пишет о писанках в „Старопольской энциклопедии” следующее: Обычай красить пасхальные яйца был распространён в народе. Сегодня этим занимаются в основном девушки. Красят яйца красным и синим фернамбуком, отваром из луковой шелухи, из коры дикой яблони, листьями цветущей мальвы, корой ольхи, польской кошенилью, шафраном, сафлором и так далее. Рисуют на яйце растопленным воском, чтобы краска не покрывала восковые участки.

Pisanka ukraińska, wyk. Andrzej Kiliszewski
 Ukrainian Easter egg, made by Andrzej Kiliszewski
 Ukrainisches Ostererei, hergestellt von Andrzej Kiliszewski
 Украинская писанка, автор Анджей Килишевский

Pisanki kurpiowskie z Puszczy Zielonej, zakup z cepellii, 1990 r.
 Kurpie-style Easter eggs from the Green Forest, purchased from Cepelia, 1990.
 Kurpische Osterierer aus der Grünen Wildnis, gekauft bei Cepelia, 1990.
 Курпёвские писанки из Зелёной пущи, куплены в сепелии, 1990 г.

Pisanki batikowe, wyk. Joanna Paduch, Ciechanowiec
 Batik Easter eggs, made by Joanna Paduch, Ciechanowiec
 Batik-Ostereier, hergestellt von Joanna Paduch, Ciechanowiec
 Писанка в технике батик, автор Иоанна Падух, Цехановец

Pisanka batikowa, jajo kurze pełne, wyk. Olga Adamiuk, Pawłowicze, ok. 2006 r.
 Batik Easter egg, full chicken egg, made by Olga Adamiuk, Pawłowicze, circa 2006
 Batik-Osterei, volles Hühnerei, hergestellt von Olga Adamiuk, Pawłowicze, um 2006.
 Писанки в технике батик, куриное яйцо, автор Ольга Адамык, Павловиче, ок. 2006 г.

Pisanki batikowe, wyk. Krystyna Cieśluk (dwie pisanki od lewej), Roman Sztukowski, Lipsk
 Batik Easter eggs, made by Krystyna Cieśluk (two eggs from the left), Roman Sztukowski, Lipsk
 Batik-Osterei, hergestellt von Krystyna Cieśluk (zwei Osterei von links), Roman Sztukowski, Lipsk
 Писанки в технике батик, автор Кристина Цесьлюк (две писанки слева), Роман Штукowski, Липск

Pisanki woskowe, wyk. E. Mitowska ze Sterdyni, Sterdyń, 2014 r.
 Wax Easter eggs, made by E. Mitowska from Sterdyni, Sterdyń, 2014
 Wachs-Osterei, hergestellt von E. Mitowska aus Sterdyni, Sterdyń, 2014.
 Писанки покрытые воском, автор Е. Митовская из Стердینی, Стердынь, 2014 г.

Pisanka batikowa, autor nieznan, Lipsk.
Batik Easter egg, unknown author, Lipsk.
Batik-Osterei, Autor unbekannt, Lipsk.
Писанки в технике батик, автор неизвестен, Липск

Pisanka fantazyjna z kolorowych wosków,
wyk. Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017 r.
Fancy Easter egg made from colorful wax,
made by Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017
Ausgefallenes Osterei aus farbigem Wachs,
hergestellt von Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017.
Фантазийное пасхальное яйцо из цветного воска,
автор Мария Бела, Острув-Велькопольский, 2017 г.

Pisanka ukraińska, wyk. Andrzej Kiliszewski
Ukrainian Easter egg, made by Andrzej Kiliszewski
Ukrainisches Osterei, hergestellt von Andrzej Kiliszewski
Украинская писанка, автор Анжей Килишевский

Pisanka batikowa, wyk. Arkadiusz Belica, Częstochowa, 2004 r.
Batik Easter egg, made by Arkadiusz Belica, Częstochowa, 2004
Batik-Osterei, hergestellt von Arkadiusz Belica, Częstochowa, 2004.
Писанка в технике батик, автор Аркадиуш Белица, Ченстохова,
2004 г.

Pisanki batikowe wykonane kistką, wyk. Helena Hodun, 2008 r., Pawłowicze.
Batik Easter eggs made with kistka by Helena Hodun, 2008, Pawłowicze
Mit einem Stift gefertigte Batik-Ostereier, hergestellt von Helena Hodun, 2008, Pawłowicze.
Писанки в технике батик сделаны кисткой, автор Елена Ходун, 2008 г., Павловиче

Pisanki ukraińskie, pozyskane przez Elżbietę Piskorz-Brenekovą
BUkrainian Easter eggs, acquired by Elżbieta Piskorz-Brenekova
Ukrainische Ostereier, erworben von Elżbieta Piskorz-Brenekova
Украинская писанка, приобретённая Эльжбетой Пискож-Бренековой

swoich wybrańców, a matki chrzestne chrześniaków. Pisanki zakopane w ziemi lub rozrzucone na polach miały chronić uprawy przed złymi mocami i zapewnić urodzaj. Pisanka wrzucona do ogrodu chroniła rośliny przed szkodnikami, skorupki zakopane pod podwaliną zabezpieczały budynek przed plagą robactwa, myszami i przed pożarami. Chrześcijanie obrządków wschodnich po dzień dzisiejszy zanoszą odwiecznym zwyczajem pisanki na groby swoich bliskich.

Na stałej ekspozycji w Muzeum Pisanki dominują jajka wykonane metodą batikową. Wśród nich zwraca uwagę ta, która zapoczątkowała kolekcję państwa Jasiuków, a tym samym dała początek kolekcji pisanek w Muzeum Rolnictwa.

protect crops from evil forces and ensure a good harvest. An egg thrown into the garden protected plants from pests, shells buried under the foundation secured the building from plagues of insects, mice and fires. To this day, Christians of Eastern rite follow the age-old custom of bringing Easter eggs to the graves of their loved ones.

The permanent exhibition in the Museum of Easter Eggs is dominated by eggs made with the batik technique. Among them, particular attention is drawn to the one that initiated the Jasiuks' collection, thus marking the beginning of the Easter egg collection at the Museum of Agriculture.

„Schreibeier“ (von pol. „pisać“, dh. „schreiben“), genau wie die alten „beschriebenen“ oder bemalten Krüge. Die Namen beliebter Muster basieren auf Mustern und Ähnlichkeiten und werden daher in Zweige, Leitern, Windmühlen, Äpfel, Herzen, Glocken, Kiefern, Hähne, Hühnerfüße usw. eingezeichnet.

Zu Ostern gesegnete Ostereier waren eine der wichtigsten Zutaten des Osteressens. Auf dem polnischen Land schenkten Mädchen ihren Lieben die schönsten Ostereier und Patinnen schenkten sie ihren Patenkindern. In der Erde vergrabene oder auf den Feldern verstreute Ostereier sollten die Ernte vor bösen Mächten schützen und für eine gute Ernte sorgen. Ein in den Garten geworfenes Osterei schützte die Pflanzen vor Schädlingen, und unter dem Fundament vergrabene Eierschalen schützten das Gebäude vor der Plage von Ungeziefer, Mäusen und Bränden. Christen östlicher Riten tragen noch immer als uralten Brauch Ostereier zu den Gräbern ihrer Lieben.

In der Dauerausstellung des Osteriemuseums dominieren Eier, die im Batikverfahren hergestellt wurden. Das bemerkenswerteste unter ihnen ist dasjenige, mit dem die Sammlung von Herrn und Frau Jasiuk begann und so die Ostereiersammlung im Landwirtschaftsmuseum entstand.

Называют этот процесс „письмом“, отсюда и название „писанки“, как в старину - расписанные или раскрашенные кувшины. Популярные узоры названы по их образцам и сходству, поэтому рисуют веточки, лесенки, колечки, яблоки, сердечки, колокольчики, сосенки, петушки, куриные лапки и так далее.

Освященные на Пасху пасхальные яйца были одним из важнейших ингредиентов пасхальной трапезы. В польских деревнях девушки дарили самые красивые пасхальные яйца своим избранникам, а крестные матери своим крестникам. Пасхальные яйца, закопанные в землю или разбросанные по полям, должны были защищать урожай от злых сил и обеспечивать плодородие. Пасхальное яйцо, брошенное в сад, защищало растения от вредителей, а скорлупа зарытая под фундамент - от паразитов, мышей и пожаров. Христиане восточных обрядов и сегодня по древнему обычаю несут пасхальные яйца на могилы близких.

На постоянной выставке Музея пасхальных яиц преобладают яйца выполненные в технике батик. Среди них есть яйца положившие начало коллекции супругов Ясюков. Таким образом это яйцо дало начало коллекции пасхальных яиц Музея сельского хозяйства.

Technika rytownicza
The Engraving Technique
Gravurtechnik
Техника гравировки

Pisanka rytownicza, wyk. Kazimierz Bondaryk, Ostrołęka, przed 2014 r.
Engraved Easter egg, made by Kazimierz Bondaryk, Ostrołęka, before 2014
Graviertes Osterei, hergestellt von Kazimierz Bondaryk, Ostrołęka, vor 2014
Писанка в технике гравировки, автор Казимеж Бондарык, Остроленка, до 2014 г.

Pisanka z motywem kwiatowym, wyk. Zofia Maćkowiak, Chojnowo
Easter egg with floral motif, made by Zofia Maćkowiak, Chojnowo
Osterei mit Blumenmotiv, hergestellt von Zofia Maćkowiak, Chojnowo

Писанка с цветочной тематикой, автор Зофья Мацьковяк, Хойново

Drapanka słowacka, autor nieznan, Słowacja, Martin, I dekada XXI w.

Slovak scratch-decorated Easter egg, author unknown, Slovakia, Martin, early 21st centur

Slovakisches gekratztes Osterei, unbekannter Autor, Slowakei, Martin, 1. Jahrzehnt des 21. Jahrhunderts.

Словацкая драпанка, автор неизвестен, Словакия, Мартин, I десятилетие XXI в.

Pisanka z motywami kaszubskimi, autor nieznan, Okolice Kościerzny, Kaszuby, koniec XX w.

Kashubian-themed Easter egg, unknown author, Near Kościerzyna, Kashubia, late 20th century

Osterei mit kaschubischen Motiven, unbekannter Autor, Region Kościerzyna, Kaschubei, Ende des 20. Jahrhunderts.

Писанка с кашубской тематикой, автор неизвестен, окрестности Косцьежины, Кашубы, конец XX в.

Pisanka z motywami kaszubskimi, autor nieznan, Okolice Kościerzny, Kaszuby, koniec XX w.

Kashubian-themed Easter egg, unknown author, Near Kościerzyna, Kashubia, late 20th century

Osterei mit kaschubischen Motiven, unbekannter Autor, Region Kościerzyna, Kaschubei, Ende des 20. Jahrhunderts.

Писанка с кашубской тематикой, автор неизвестен, окрестности Косцьежины, Кашубы, конец XX в.

Kraszanka zdobiona techniką rytowniczą, wyk. Halina Ostasz-Kaczowska, Klarów, 2023 r.

Kraszanka decorated with engraving technique, made by Halina Ostasz-Kaczowska, Klarów, 2023

Mit Gravurtechnik verzierte Kraszanka, hergestellt von Halina Ostasz-Kaczowska, Klarów, 2023.

Крашанка украшенная гравюрной техникой, автор Галина Осташ-Качковская, Кларов, 2023 г.

Pisanka z motywem z bajki „Kubuś Puchatek”, wyk. Sławomir Kordaczuk, Siedlce, 1995 r.

Easter egg with a motif from the story „Winnie the Pooh”, made by Sławomir Kordaczuk, Siedlce, 1995

Osterei mit einem Motiv aus dem Märchen „Winnie Puuh”, hergestellt von Sławomir Kordaczuk, Siedlce, 1995.

Писанка с мотивом из сказки „Винни-Пух”, автор Славомир Кордачук, Седльце, 1995 г.

Pisanka z motywem religijnym, autor nieznan, Kresy Okolice Kościerzny, Kaszuby, koniec XX w.

Religious-themed Easter egg, unknown author, Kresy Osterei mit religiösem Motiv, unbekannter Autor, frühere polnische Ostgebiete

Писанка с религиозной тематикой, автор неизвестен, Кресы

Pisanka toczona z drewna, autor nieznan, Ukraina, przed 2004 r.

Turned wooden egg, unknown author, Ukraine, before 2004

Osterei gerolltes aus Holz, Autor unbekannt, Ukraine, vor 2004.

Писанка из дерева, автор неизвестен, Украина, до 2004 г.

Pisanka góralska, wyk. Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2012 r.
 Highlander-style Easter egg, made by Maria Biela,
 Ostrów Wielkopolski, 2012
 Gorales-Osterei, hergestellt von Maria Biela,
 Ostrów Wielkopolski, 2012.
 Горская писанка, автор Мария Бела, Острув-Велькопольский,
 2012 г.

Pisanka ażurowa, wyk. Ryszard Miąsko, Ząbki
 Hollowed-out Easter egg, made by Ryszard Miąsko, Ząbki
 Durchbrochenes Osterei, hergestellt von Ryszard Miąsko, Ząbki
 Ажурная писанка, автор Рышард Мёнско, Зомбки

Pisanka seryjna pamiatkarska, wyk. Maciej Pawlikowski, Biały Dunajec, 2007 r.r
 Souvenir serial Easter egg, made by Maciej Pawlikowski, Biały Dunajec, 2007
 Serielles Osterei als Souvenir, hergestellt von Maciej Pawlikowski, Biały Dunajec, 2007.
 Писанка серийная, сувенирная, автор Мацей Павликовский, Бялы-Дунаец, 2007 г.

Drapanki wielkanocne, wyk. Eulalia Wójcikowska, Brok, 2012 r. i 1991 r.
 Easter scratch-decorated eggs, made by Eulalia Wójcikowska, Brok, 2012 and 1991
 Gekratzte Ostereier, hergestellt von Eulalia Wójcikowska, Brok, 2012 und 1991.
 Пасхальная драпанка, автор Еулалия Вуйциковская, Брок, 2012 г. и 1991 г.

Kroszonki opolskie opublikowane na znaczkach pocztowych wydanych w 1995 r., wyk. (od lewej) Drzymała, G. Czaja,
 autor nieznan, Opolszczyzna
 Opole-style kroszonki published on postage stamps issued in 1995, made by (from left) Drzymała, G. Czaja,
 unknown author, Opole region
 Oppelner Kroszonki, veröffentlicht auf Briefmarken aus dem Jahr 1995, hergestellt von (von links) Drzymała, G. Czaja,
 unbekannter Autor, Region Oppeln
 Опольские крошонки на почтовых марках, выпущенные в 1995 г., автор (слева) Джимала, Г. Чая, автор неизвестен, Опольщина

TECHNIKA RYTOWNICZA

Technika rytownicza jest jednym ze sposobów dekorowania jaj rozpowszechnionym w Polsce i poza jej granicami, głównie w Niemczech (Łużyce), Czechach i na Słowacji. Tak zdobione jaja zwane są w zależności od regionu, w którym zostały wykonane drapankami, skrobankami, skrzybankami, wydrapankami, kroszonkami itp. Wzór wydrapywany jest przy użyciu ostrego narzędzia. Twórcy do pracy używają m.in. brzytwy, dłutka, ryżki, nożyka, igły, żyłki, gwoźdźcia lub kawałka blachy lub szkła. Współcześnie stosuje się również skalpel, nóż introligatorski czy wiertło dentystyczne. Bywa i tak, że twórcy, aby ułatwić sobie pracę wykonują własne narzędzia np. Izabela Filewicz ze Smolan (woj. podlaskie) posługuje się własnoręcznie wykonanym pilnikiem do ostrzenia metali. Motywy zdobnicze są subtelne, a praca ostrym narzędziem na kruchej skorupce wymaga niezwyklej precyzji i wprawy. Wzór wydrapuje się na kraszance tj. jajku zabarwionym jednym kolorem. Pierwotnie, polskie pisankarki używając naturalnych barwników barwiły skorupki na kolory czerwony, brązowy, zielony, fioletowy, żółty lub czarny. Gama kolorystyczna rozszerzyła się w momencie upowszechnienia i zwiększenia dostępności barwników syntetycznych. Zdobienia wykonuje się

THE ENGRAVING TECHNIQUE

The engraving technique is one of the methods of decorating eggs that is popular in Poland and beyond its borders, particularly in Germany (Lusatia), the Czech Republic and Slovakia. Depending on the region where they are made, such decorated eggs are called *drapanki, skrobanki, skrzybanki, wydrapanki, kroszonki* and so on. The pattern is scratched onto the surface using a sharp tool. Artists use various instruments such as razors, chisels, burins, knives, needles, razor blades, nails or pieces of metal or glass. Nowadays, scalpels, bookbinding knives and dental drills are also used. In some cases, artists craft their own tools to facilitate their work. For example, Izabela Filewicz from Smolany (Podlaskie Voivodeship) uses a handmade file for sharpening metal. The decorative motifs are delicate and working with a sharp tool on a fragile eggshell requires exceptional precision and skill. The pattern is scratched onto *kraszanka*, an egg dyed in a single color. Originally, Polish egg decorators used natural dyes to color the shells in shades of red, brown, green, violet, yellow or black. The range of colors expanded with the popularization and increased availability of synthetic dyes. Decorations are most commonly made on chicken and goose eggs. Occasionally, artists use ostrich eggs but duck eggs are

GRAVURTECHNIK

Die Gravurtechnik ist eine der in Polen und im Ausland weit verbreiteten Methoden zur Eierdekoration, vor allem in Deutschland (Lausitz), der Tschechischen Republik und der Slowakei. Abhängig von der Region, in der sie hergestellt wurden, werden so dekorierte Eier Kratz-, Schab-, Aus-schab-, Auskratzeier, Kroszonki (Op-peln-Ostereier) usw. genannt. Das Muster wird mit einem scharfen Werkzeug ausgekratzt. Urheber nutzen unter anderem ein Rasiermesser, ein Meißel, einen Stichel, ein Messer, eine Nadel, eine Rasierklinge, ein Nagel und ein Stück Blech oder Glas. Heutzutage werden auch ein Skalpell, ein Universalmesser und ein Zahnbohrer verwendet. Es kommt auch vor, dass Künstler ihre eigenen Werkzeuge herstellen, um ihre Arbeit zu erleichtern, z. B. Izabela Filewicz aus Smolany (Woiwodschaft Podlachien) verwendet eine handgefertigte „Metallschärffeile“. Die dekorativen Motive sind subtil und die Bearbeitung einer fragilen Schale mit einem scharfen Werkzeug erfordert außergewöhnliche Präzision und Geschick. Das Muster wird auf ein Ei, also ein einfarbig gefärbtes Ei, geritzt. Ursprünglich verwendeten polnische Ostereierhersteller natürliche Farbstoffe, um die Schalen rot, braun, grün, lila, gelb oder schwarz zu färben. Die Farbpalette wurde erweitert, als chemische

ТЕХНИКА ГРАВИРОВКИ

Техника гравировки - один из способов декорирования яиц, распространённый в Польше и за рубежом, в основном в Германии (Лужица), Чехии и Словакии. В зависимости от региона такие яйца называются драпанки, скробанки, скржибанки, выдрапанки, крошонки т.д. Узор выцарапывается с помощью острого инструмента. Мастера используют бритву, резец, перо, нож, иглу, лезвие, гвоздь, а также кусок металлического листа или стекла. В наши дни также используются скальпель, переплётный нож или стоматологическое сверло. Иногда авторы делают собственные инструменты. Например Изабелла Филевич из Смолен использует собственноручно изготовленный металлический точильный напильник. Декоративные мотивы являются тонким искусством, а работа острым инструментом на хрупкой скорлупе требует необычайной точности и мастерства. Узор выцарапывается на крашанке, то есть яйце, окрашенном в один цвет. Изначально польские мастера использовали натуральные красители для окрашивания скорлупы в красный, коричневый, зелёный, фиолетовый, жёлтый или чёрный цвет. Диапазон цветов расширился, когда химические красители стали более

najczęściej na jajach kurzych i gęsich. Zdarza się, że artyści sięgają także po jaja strusie, natomiast ze względu na śliską skorupkę utrudniającą pracę, jaja kacze nie są powszechnie używane. Przy tej technice kluczowa jest grubość skorupki. Najgrubszą i najlepszą mają te zniesione od lutego do maja, zaś te zniesione latem nie nadają się, gdyż ich powłoka jest najcieńsza i pęka przy próbach naniesienia wzoru. Ze względu na estetykę i kontrast, preferowane są również jaja gładkie i białe.

Najczęściej pojawiającymi się motywami zdobniczymi w naszej kolekcji są wzory roślinne. Na uwagę zasługują stylizowane kwiaty Zofii Maćkowiak z Chojnowa (woj. mazowieckie) i realistyczne, cieniowane rośliny Ireny Kowalewicz z Litwinowicz (woj. podlaskie). Kolejnymi popularnymi zdobieniami są wzory geometryczne, które za uważać możemy m.in. w pracach Eulali Wójcikowskiej z Broku (woj. mazowieckie). Te najstarsze, sięgające do prażródła znajdujemy natomiast w kolekcji Marii Biela z Ostrowa Wielkopolskiego (woj. wielkopolskie). W zbiorze możemy odnaleźć także wzory inspirowane tradycyjnymi haftami i tkactwem np. opolskie kroszonki Gertrudy Kleman z Opola, drapanki z okolic Kościerzyny ozdobione kwiatami kaszubskimi, drapanki z Węgier, czy prace Izabeli Filewicz ze Smolan zdobione we wzory haftów z pogranicza polsko-litewskiego.

not commonly used due to their slippery shells, which make them difficult to work with. The thickness of the shell is crucial for this technique. Eggs with the thickest shells are laid from February to May, while those laid in summer are unsuitable because their coating is the thinnest and they crack when a pattern application is attempted. For aesthetic reasons and contrast, smooth and white eggs are also preferred.

In our collection, plant motifs are the most common decorative themes. Noteworthy are the stylized flowers of Zofia Maćkowiak from Chojnów (Mazowieckie Voivodeship) and the realistic, shaded plants by Irena Kowalewicz from Litwinowicz (Podlaskie Voivodeship). Other popular decorations include geometric patterns, visible in the works of Eulalia Wójcikowska from Brok (Mazowieckie Voivodeship). The oldest patterns, tracing back to primeval sources, can be found in the collection of Maria Biela from Ostrów Wielkopolski (Wielkopolskie Voivodeship). The collection also includes patterns inspired by traditional embroidery and weaving, such as the *kroszonki* by Gertruda Kleman from Opole, *drapanki* from the vicinity of Kościerzyna decorated with Kashubian flowers, *drapanki* from Hungary, and the works of Izabela Filewicz from Smolan, decorated with embroidery patterns from the Lithuanian borderlands. There is no

Farbstoffe populär und verfügbar wurden. Dekorationen werden am häufigsten auf Hühner- und Gänseeiern hergestellt. Künstler verwenden manchmal auch Straußeneier, aber wegen ihrer rutschigen Schale, die die Arbeit erschwert, werden Enteneier nicht häufig verwendet. Bei dieser Technik ist die Dicke der Schale entscheidend. Am dicksten und besten sind die von Februar bis Mai verlegten, während die im Sommer verlegten nicht geeignet sind, da ihre Beschichtung am dünnsten ist und beim Versuch, ein Muster aufzutragen, Risse bekommt. Aufgrund der Ästhetik und des Kontrasts werden auch glatte und weiße Eier bevorzugt.

Die häufigsten Dekorationsmotive in unserer Kollektion sind Pflanzenmuster. Bemerkenswert sind die stilisierten Blumen von Zofia Maćkowiak aus Chojnów (Woiwodschaft Masowien) und realistische, schattierte Pflanzen von Irena Kowalewicz aus Litwinowicz (Woiwodschaft Podlachien). Weitere beliebte Dekorationen sind geometrische Muster, die uns unter anderem auffallen können: in den Werken von Eulalia Wójcikowska aus Brok (Woiwodschaft Masowien). Die ältesten stammen aus urzeitlichen Quellen und befinden sich in der Sammlung von Maria Biela aus Ostrów Wielkopolski (Woiwodschaft Großpolen). In der Sammlung finden wir auch Muster, die von traditionellen Stickereien und

доступными. Украшения обычно выполняются на куриных и гусиных яйцах. Иногда авторы используют страусиные яйца, но избегают работу с утиными из-за скользкой скорлупы, затрудняющей работу. В этой технике толщина скорлупы имеет решающее значение. Яйца, снесённые в период с февраля по май, самые толстые и лучшие, в то время как снесённые летом, не подходят, так как их скорлупа самая тонкая и трескается при попытке нанести рисунок. Гладкие и белые яйца также предпочтительны для эстетики и контраста.

Наиболее распространёнными декоративными мотивами в нашей коллекции являются цветочные узоры. Внимания заслуживают стилизованные цветы Зofьи Мачковяк из Хойнова и затенённые растения Ирены Ковалевич из Литвиновичей. Популярные орнаменты можно увидеть в работах Евлалы Вуйчиковской из Брока. Самые древние можно найти в коллекции Марии Биль из Острува-Велькопольского. В коллекции также найдём узоры, вдохновлённые традиционной вышивкой и ткачеством, например, вязанные крючком узоры Герترуды Клеман из Ополе, драпанки из района Косьцежины, украшенные кашубскими цветами, драпанки

Nie brakuje wzorów zoomorficznych pojawiających się zarówno w kraszance opolskiej, pisance słowackiej oraz w pracach z pogranicza litewskiego Genowefy Aleksiene, z miejscowości Żwikiele (woj. podlaskie). Inspirację stanowi również tradycyjne rękodzieło, np. to autorstwa Kazimierza Bondaryka z Ostrołęki (woj. mazowieckie), który stworzył kolekcję pisanek opartą na wycinance kurpiowskiej. Ze względu na powiązanie tradycji zdobienia jaj ze świętami wielkanocnymi, powszechne są motywy wielkanocne i religijne. Pojawiają się tu symbole związane ze świętami, takie jak baranek, ale też droga krzyżowa wydrapana na strusich jajach przez wspomnianego wyżej Kazimierza Bondaryka oraz zbiór pisanek religijnych Wojciecha Boguckiego z Ciechanowca (woj. podlaskie), ukazujący obrazy pasyjne i wizerunki świętych. W Muzeum Pisanek nie zabrakło współczesnych i nieoczywistych zdobień. Wyróżniają się tu eksponaty z motywami motoryzacyjnymi. Pierwszy z nich, nieznanego autora, opatrzony datą 2005 przedstawia lokomotywę, drugi zaś, autorstwa Wojciecha Boguckiego, wykonany w 2016 roku ukazuje sylwetkę lokomobili. Obok zdobień często pojawiają się daty i napisy np. *Wesołych Świąt, Alleluja itp.* lub krótkie miłosne wierszyki jak na pisanekach słowackich: *Vajičko malované, z lásky darované (Jajeczko malowane od dziewczyny darowane).*

shortage of zoomorphic patterns appearing in the *kraszanka* from Opole, *pisanka* from Slovakia and works from the Lithuanian borderlands by Genowefa Aleksiene from Żwikiele (Podlaskie Voivodeship). Traditional crafts also serve as an inspiration, such as those by Kazimierz Bondaryk from Ostrołęka (Mazowieckie Voivodeship), who created a collection of Easter eggs based on Kurpie cutouts. Due to the connection between egg decorating traditions and Easter, Easter and religious motifs are prevalent. There are symbols related to religious holidays, such as the lamb or the Stations of the Cross engraved on ostrich eggs by the aforementioned Kazimierz Bondaryk, and a collection of religious Easter eggs by Wojciech Bogucki from Ciechanowiec (Podlaskie Voivodeship) depicting Passion scenes and images of saints.

The Museum of Easter Eggs also features contemporary and unconventional decorations. Notable exhibits include eggs with automotive motifs. The first, by an unknown author, dated 2005, depicts a locomotive; the second, by Wojciech Bogucki, created in 2016, shows a steam engine. In addition to decorations, dates and inscriptions frequently appear, such as *Happy Easter, Hallelujah* or short love rhymes like those on Slovakian eggs: *Vajičko malované, z lásky darované (A painted egg, given with love by a girl).*

Webereien inspiriert sind, z. B. Oppeln-Ostereier von Gertruda Kleman aus Oppeln, mit kaschubischen Blumen verzierte Kratzeier aus der Umgebung von Kościerzyna, Kratzeier aus Ungarn und mit Stickmustern verzierte Werke von Izabela Filewicz aus Smolany von der Grenze zu Litauen. An zoomorphen Mustern mangelt es nicht, sowohl im Oppeln Osterei, im slowakischen Osterei als auch in den Werken von der litauischen Grenze von Genowefa Aleksiene aus Żwikiele (Woiwodschaft Podlachien). Als Inspiration dient auch das traditionelle Kunsthandwerk. Kazimierz Bondaryk aus Ostrołęka (Woiwodschaft Masowien) hat eine Sammlung von Ostereiern auf der Grundlage kurpischer Scherenschnitte geschaffen. Aufgrund der Verbindung zwischen der Tradition des Eierverzierens und Ostern sind österliche und religiöse Motive weit verbreitet. Es gibt Symbole im Zusammenhang mit Feiertagen, darunter: ein Lamm, aber auch die vom oben erwähnten Kazimierz Bondaryk auf Straußeneier geritzten Kreuzwegstationen und eine Sammlung religiöser Ostereier von Wojciech Bogucki aus Ciechanowiec (Woiwodschaft Podlachien), die Passionsbilder und Heiligenbilder zeigt.

Das Ostereimuseum verfügt über zahlreiche zeitgenössische und ungewöhnliche Dekorationen. Hier stechen Exponate mit Automobilthemen her-

из Венгрии или вышивка работы Изабеллы Филевич из Смолен. Достаточно и зооморфных узоров, появляющихся на крашанках из Ополье, словацких писанках и в работах Геновифы Алексие из приграничной Литвы, деревни Жвикеле. Традиционные ремёсла также служат источником вдохновения. Например Казимеж Бондарик из Остроленки создал коллекцию пасхальных яиц на основе курпских вырезок.

Поскольку декорирование яиц связана с Пасхой, часто встречаются пасхальные и религиозные мотивы. Здесь есть символы, связанные с Пасхой, в том числе ягнёнок, а также Крестный ход, выцарапанный на страусиных яйцах вышеупомянутым Казимежем Бондариком, и коллекция религиозных пасхальных яиц Войцеха Богуцкого из Цехановца с изображением страстных и святых образов. В Музее пасхальных яиц достаточно современных изображений. На первом яйце, изображён локомотив, а на втором, выполненном Войцехом Богуцким в 2016 году - силуэт локомотива. Рядом с изображением часто появляются даты и надписи, например „С Праздником”, „Аллилуйя” и другое. Встречаются короткие любовные стихи, как на словацких

Najbardziej znanymi pisankami zdobionymi techniką rytowniczą są niewątpliwie opolskie kroszonki. Technika ta rozpowszechniła się w tym regionie pod koniec XIX wieku, kiedy to stopniowo zaczęła wypierać batikową i wytrawiającą. Pierwotnie zdobienia miały charakter geometrycznych rozet, jednak z czasem zastąpiły je znane nam ornamenty roślinne. Stylistyka stała się wizytówką regionu, a w 2019 roku opolskie kroszonkarstwo zostało wpisane na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.

Opisując technikę rytowniczą nie można pominąć pisanek ażurowych wykonywanych na wydmuszkach. To zaawansowana technika rytownicza polegająca na usuwaniu fragmentów skorupki jaja w celu uzyskania subtelnego, filigranowego wzoru, najczęściej o motywach roślinnych lub geometrycznych. Technikę doskonale ilustruje kolekcja prac Ryszarda Miąsko z Ząbek (woj. mazowieckie).

Kolejną zaawansowaną formą są jaja rzeźbione. Tutaj jako baza doskonale sprawdzają się jaja strusie, posiadające bardzo grubą skorupkę, a także inne materiały, takie jak drewno, laka czy kamień. Jedno z takich rzeźbionych jaj, pochodzące z Ukrainy ma formę otwieranego puzderka, popularnego na kresach II Rzeczypospolitej. Wypełniane było słodyczami i darowane jako

The most famous Easter eggs decorated using the engraving technique are undoubtedly the *kroszonki* from Opole. This technique spread in the region at the end of the 19th century, gradually replacing the batik and etching techniques. Initially, the decorations featured geometric rosettes, but over time, they were replaced by the floral ornaments we know today. This style has become the hallmark of the region, and in 2019, Opole egg decorating (*kroszonkarstwo*) was added to the National List of Intangible Cultural Heritage.

When describing the engraving technique, one cannot overlook openwork Easter eggs created on empty eggshells. This advanced engraving technique involves removing fragments of the eggshell to achieve a delicate, filigree pattern, typically with plant or geometric motifs. This technique is well illustrated by the collection of works by Ryszard Miąsko from Ząbki (Mazowieckie Voivodeship).

Another advanced form is carved egg. Here, ostrich eggs, which have very thick shells, serve as an excellent base, as do other materials such as wood, lacquer or stone. One of such carved eggs is from Ukraine and takes the form of a small opening box popular in the borderlands of the Second Polish Republic. It used to be filled

vor. Das erste Bild eines unbekanntes Autors aus dem Jahr 2005 zeigt eine Lokomotive, während das zweite Bild von Wojciech Bogucki aus dem Jahr 2016 die Silhouette einer Dampflokobile. Neben der Verzierung finden sich oft auch Daten und Inschriften, z. B. „Frohe Ostern“, „Halleluja“ usw., oder kurze Liebesgedichte wie auf slowakischen Ostereiern: „*Vajičko malované, z lásky darované*“ (*Bemaltes Ei, geschenkt aus Liebe*).

Die berühmtesten mit Gravurtechnik verzierten Ostereier sind zweifellos die *kroszonki* aus Oppeln. Diese Technik wurde in dieser Region Ende des 19. Jahrhunderts populär, als sie allmählich begann, Batik und Radierung zu ersetzen. Ursprünglich handelte es sich bei den Verzierungen um geometrische Rosetten, die jedoch im Laufe der Zeit durch die bekannten Pflanzenornamente ersetzt wurden. Im Laufe der Zeit wurde der Stil zum Markenzeichen der Region und im Jahr 2019 wurde Oppeln-Osterei in die Nationale Liste des immateriellen Kulturerbes aufgenommen.

Bei der Beschreibung der Gravurtechnik darf man die durchbrochenen Ostereier aus ausgeblasenen Eiern nicht außer Acht lassen. Es handelt sich um eine fortschrittliche Gravurtechnik, bei der Eierschalenfragmente entfernt werden, um ein subtiles, fili-

пасхальных яйцах: „*Vajičko malované, z lásky darované*“ (Покрашенное яичко от девушки подарено).

Самыми известными пасхальными яйцами, украшенными в технике гравировки, являются крошонки из Ополя. Эта техника получила широкое распространение в регионе в конце XIX века, когда она постепенно стала вытеснять батик. Изначально украшения представляли собой геометрические розетки, но со временем их заменили привычные цветочные орнаменты. Этот стиль стал достопримечательностью, а в 2019 году опольское крошонкарство было включено в Национальный список нематериального культурного наследия.

При описании техники гравировки нельзя не упомянуть ажурные пасхальные яйца. Это сложная техника гравировки, предполагающая удаление фрагментов яичной скорлупы для получения тонкого филигранного узора, обычно с цветочными или геометрическими мотивами. Эту технику иллюстрирует коллекция Рышарда Мионско из Зомбков. Резные яйца – ещё одна передовая форма. Здесь в качестве основы используются страусиные яйца с толстой скорлупой и другие

Drapanka z wizerunkami ptaków, wyk. Genowefa Aleksiene, Zwikiele, przełom XX i XXI w.

Scratch-decorated Easter egg with bird motifs, made by Genowefa Aleksiene, Zwikiele, late 20th and early 21st century. Gekratztes Osterei mit Vogelbildern, hergestellt von Genowefa Aleksiene, Zwikiele, Wende des 20. und 21. Jahrhunderts. Драпанка с изображениями птиц, автор Геновефа Алексие, Жвикеле, рубеж XX-XI вв.

Drapanka wielkanocna, wyk. Eulalia Wójcikowska, Brok, 2012 r. Easter scratch-decorated egg, made by Eulalia Wójcikowska, Brok, 2012

Gekratztes Osterei, hergestellt von Eulalia Wójcikowska, Brok, 2012. Пасхальная драпанка, автор Еулалия Вуйциковская, Брок, 2012 г.

Pisanka z motywami zamojskimi, wyk. Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2011 r.

Zamość-themed Easter egg, made by Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2011. Gekratztes Osterei mit Zamość-Motiven, hergestellt von Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2011. Писанка с зamojsкими мотивами, автор Мария Бела, Острув-Велькопольский, 2011 г.

Pisanka wielkanocna, wyk. Izabela Filewicz, Smolany, 1987 r. Easter egg, made by Izabela Filewicz, Smolany, 1987.

Osterei, hergestellt von Izabela Filewicz, Smolany, 1987. Пасхальное яйцо, автор Изабелла Филевич, Смоляны, 1987 г.

Pisanka religijna, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2018 r. Religious Easter egg, made by Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2018

Religiöses Osterei, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2018. Религиозное пасхальное яйцо, автор Войцех Богуцкий, Цехановец, 2018 г.

Pisanka religijna z wizerunkiem „Dobrego Pasterza”, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 1996 r.

Kashubian-themed Easter egg, unknown author, Near Kościerzyna, Kashubia, late 20th century. Religiöses Osterei mit dem Bild des „Guten Hirten”, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 1996. Религиозное пасхальное яйцо с изображением „Доброго Пастуха”, автор Войцех Богуцкий, Цехановец, 1996 г.

Wydmuszka z wydrapanym wizerunkiem lokomoty, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2016 r. Hollowed-out egg with engraved image of a locomotive, made by Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2016. Ausgeblasenes Osterei mit zerkrattem Bild einer Lokomobile, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2016. Выдутое яйцо с выцарапанным изображением локомотива, автор Войцех Богуцкий, Цехановец, 2016 г.

upominek dla dzieci lub ukochanych. Technika rytownicza ze względu na możliwość uzyskania subtelnych wzorów doskonale dopełnia i harmonizuje z innymi technikami. Artyści wzbogacają ją batikiem, malarstwem czy aplikacją. W tym miejscu na szczególną uwagę zasługuje kolekcja pisanek Zofii Daniluk z Mierzwic Starych (woj. mazowieckie).

with sweets and given as a gift to children or loved ones. Due to its ability to achieve subtle patterns, the engraving technique perfectly complements and harmonizes with other techniques. Artists enrich it with batik, painting or appliqué. Particularly noteworthy here is the collection of Easter eggs by Zofia Daniluk from Mierzvice Stare (Mazowieckie Voivodeship).

Seria pisanek rytowniczych przedstawiająca kolejne stacje drogi krzyżowej, wyk. Kazimierz Bondaryk, Ostrołęka, 2014 r.

Series of engraved Easter eggs depicting the Stations of the Cross, made by Kazimierz Bondaryk, Ostrołęka, 2014.

Eine Reihe gravierter Ostereier, die die nachfolgenden Kreuzwegstationen darstellen, hergestellt von Kazimierz Bondaryk, Ostrołęka, 2014.

Серия гравюрных писанок, изображающих Крестный путь, автор Казимеж Бондарык, Остроленка, 2014 г.

granes Muster zu erhalten, meist mit Pflanzen- oder geometrischen Motiven. Die Technik wird durch die Sammlung der Werke von Ryszard Miąsko aus Ząbki (Woiwodschaft Masowien) perfekt veranschaulicht. Eine weitere fortgeschrittene Form sind geschnitzte Eier. Als Unterlage eignen sich hier Straußeneier mit sehr dicker Schale und andere Materialien wie Holz, Lack oder Stein. Eines dieser geschnitzten Eier aus der Ukraine hat die Form einer sich öffnenden Schachtel, die in den Grenzgebieten der Zweiten Polnischen Republik beliebt war. Es wurde mit Süßigkeiten gefüllt und als Geschenk an Kinder oder geliebte Menschen verschenkt. Aufgrund der Möglichkeit, subtile Muster zu erzielen, ergänzt und harmonisiert die Gravurtechnik hervorragend mit anderen Techniken. Künstler bereichern sie mit Batik, Malerei oder Applikation. Besonders hervorzuheben ist hier die Ostereiersammlung von Zofia Daniluk aus Mierzvice Stare (Woiwodschaft Masowien).

материалы: дерево, лаковое дерево или камень. Одно из таких резных яиц из Украины имеет форму открытой чашки, популярной в приграничных районах Второй Речи Посполитой. Её наполняли сладостями и дарили детям или близким. Благодаря возможности получения тонких узоров, техника гравировки прекрасно дополняет и гармонирует с другими стилями. Художники дополняют её батиком, художественной росписью или аппликацией. Внимания заслуживает коллекция пасхальных яиц Зофи Данилюк из деревни Старе Межвице.

Technika aplikacyjna
The Appliqué Technique
Applikationstechnik
Аппликационная техника

Oklejanka kurpiowska z Puszczy Białej, wyk. przez Kurpianki, Kurpie
Kurpie paper decorated egg from White Forest, made by Kurpie women, Kurpie.
Beklebedes Osterei aus der Weißen Wildnis, hergestellt von Kurpianki, Kurpien
Курпёвская оклеянка из Белой пущи, сделана местными курпянками, Курпии

Pisanka aplikacyjna, wyk. Jadwiga Michałowska, Wrocław
 Applique egg, made by Jadwiga Michałowska, Wrocław.
 Applikationsosterei, hergestellt von Jadwiga Michałowska, Wrocław
 Апликационная писанка, автор Ядвига Михаловская, Вроцлав

Oklejanka łowicka, wyk. Władysława Muras, Rejon Łowicza 1995 r.
 Łowicz paper decorated egg, made by Władysława Muras,
 Łowicz Region, 1995.
 Beklebedes Osterei aus der Łowicz-Gegend, hergestellt von
 Władysława Muras, Region Łowicz, 1995.
 Ловицкая оклеянка, автор Владислава Мурас, Ловичский
 район, 1995 г.

Oklejanka łowicka, wyk. Władysława Muras, Rejon Łowicza 1995 r.
 Łowicz paper decorated egg, made by Władysława Muras,
 Łowicz Region, 1995.
 Beklebedes Osterei aus der Łowicz-Gegend, hergestellt von
 Władysława Muras, Region Łowicz, 1995.
 Ловицкая оклеянка, автор Владислава Мурас, Ловичский
 район, 1995 г.

Pisanka oklejana słomą, autor nieznan, Kurytyba, Brazylia
 Straw-covered egg, unknown author, Curitiba, Brazil.
 Mit Stroh bedecktes Osterei, Autor unbekannt, Curitiba, Brasilien
 Псанки оклеенные соломой, автор неизвестен, Куритиба,
 Бразилия

Pisanka oklejana słomą, autor nieznan, Kurytyba, Brazylia
 Straw-covered egg, unknown author, Curitiba, Brazil.
 Mit Stroh bedecktes Osterei, Autor unbekannt, Curitiba, Brasilien
 Псанки оклеенные соломой, автор неизвестен, Куритиба,
 Бразилия

Pisanki ekologiczne, wyk. Magdalena Kuprjanowicz, Warszawa, 2000-2010 r.
 Ecological eggs, made by Magdalena Kuprjanowicz, Warsaw, 2000-2010.
 Ökologische Ostereier, hergestellt von Magdalena Kuprjanowicz, Warszawa, 2000-2010.
 Экологические писанки, автор Магдалена Купрянович, Варшава, 2000-2010 гг.

Pisanka aplikacyjna, autor nieznan, Litwa Żmudź, przełom XX i XXI w.
 Applique egg, unknown author, Samogitia, Lithuania, late 20th to early 21st century.
 Applikationsosterei, Autor unbekannt, Litauen Samogitia, Wende des 20. und 21. Jahrhunderts.
 Апликационная писанка, автор неизвестен, Литва, Жмудь, рубеж XX и XXI вв.

Pisanki z frywolitką, wyk. Eugenia Wieczorek, Jarocin, 2011-2014 r.
 Eggs with tatted lace, made by Eugenia Wieczorek, Jarocin, 2011-2014.
 Ostereier mit der Schiffchenspitze, hergestellt von Eugenia Wieczorek, Jarocin, 2011-2014.
 Писанка фриволитка, автор Евгения Вечорек, Яроцин, 2011-2014 гг.

Pisanki oklejane słomą, autor nieznan, Martin, Słowacja, I dekada XXI w.
 Straw-covered eggs, unknown author, Martin, Slovakia, first decade of the 21st century.
 Mit Stroh bedeckte Ostereier, Autor unbekannt, Martin, Slowakei, 1. Jahrzehnt des 21. Jahrhunderts.
 Писанки оклеенные соломой, автор неизвестен, Мартин, Словакия, I десятилетие XXI в.

Pisanki ekologiczne, wyk. Barbara Kępowicz, Niedźwica Duża, 2012 r.
Ecological eggs, made by Barbara Kępowicz, Niedźwica Duża, 2012.
Ökologische Ostereier, hergestellt von Barbara Kępowicz, Niedźwica Duża, 2012.
Экологические писанки, автор Барбара Кемпович, Неджвица-Дужа, 2012 г.

Nicianki (zdobione nicią), wyk. Barbara Niemira, Ciecchanowiec, 2016 r.
Thread-decorated eggs, made by Barbara Niemira, Ciecchanowiec, 2016.
Fäden-Ostereier (mit Faden verziert), hergestellt von Barbara Niemira, Ciecchanowiec, 2016.
Ницянки (украшенные нитью), автор Барбара Немира, Цехановец, 2016 г.

Pisanki aplikacyjne, wyk. zakonnice prawosławnego klasztoru, Bukowina, Rumunia
Applique eggs, made by Orthodox nuns, Bukovina, Romania
Applikationsostereier, hergestellt von Nonnen eines orthodoxen Klosters, Bukowina, Rumänien
Апликационные писанки, автор - монахини православного монастыря, Буковина, Румыния

Pisanki aplikacyjne drewniane, wyk. Adela Kędzierska, Ostrów Mazowiecka, 2011 r.
Wooden applique eggs, made by Adela Kędzierska, Ostrów Mazowiecka, 2011.
Hölzerne Applikationsostereier, hergestellt von Adela Kędzierska, Ostrów Mazowiecka, 2011.
Апликационные писанки из дерева, автор Аделла Кендзерская, Острুব-Мазовецка, 2011 г.

Pisanki oklejane filcem, wyk. Anna Kotlicka, Warszawa, 2013 r.
Felt-covered eggs, made by Anna Kotlicka, Warsaw, 2013.
Mit Filz bedeckte Ostereier, hergestellt von Anna Kotlicka, Warszawa, 2013.
Писанки оклеенные войлоком, автор Анна Котлицкая, Варшава, 2013 г.

Pisanki quilingowe, wyk. Maria Wrzeszcz, Węgrów
Quilled eggs, made by Maria Wrzeszcz, Węgrów.
Quilling-Ostereier, hergestellt von Maria Wrzeszcz, Węgrów
Писанки квиллиговые, автор Мария Вжещ, Венгров

TECHNIKA APLIKACYJNA

Pisanki aplikacyjne to inaczej oklejanki, wyklejanki lub nalepianki. Zdobione są techniką polegającą na naklejaniu na skorupkę jajka różnorodnych materiałów. Tradycyjne oklejanki na terenie Polski wykonywane były w okolicach Łowicza oraz na Kurpiach w rejonie Puszczy Białej. Współcześnie technika ta jest nadal szeroko stosowana, jednak zmieniły się materiały i styl zdobienia.

Nasze rozważania na temat oklejank rozpoczniemy od Puszczy Białej, gdzie charakterystyczne jest oklejanie skorupki jajka za pomocą rdzenia sitowia oraz włóczki, którą pozyskiwano z poprutek starych kiecek i zapasek. W strojach kobiecych w tym regionie dominował kolor zielony z dodatkiem różowego, czerwonego i żółtego, stąd włóczkowe nitki tej samej barwy zdobią kurpiowskie oklejanki. Sitowie to roślina, która w Polsce występuje zaledwie w dwóch gatunkach. Są to: sitowie leśne – występujące pospolicie oraz sitowie korzenioczepne – w naszym kraju rzadkie. Przygotowanie sitowia zaczyna się w okresie jesienno-zimowym, kiedy jest zbierane, a następnie suszone. Roślinę rozcina się wzdłuż łodygi w celu wyjęcia miękkiego, białego środka, który następnie przechowuje się w ciemnym miejscu aż do momentu użycia. Przed rozpo-

THE APPLIQUÉ TECHNIQUE

Appliqué Easter eggs, also known as *oklejanki*, *wyklejanki* or *nalepianki*, are decorated using a technique that involves attaching various materials to the eggshell. Traditional *oklejanki* in Poland were made in the vicinity of Łowicz and in the Kurpie region around the White Wilderness (*Puszcza Biała*). Today, this technique is still widely used, although the materials and styles of decoration have evolved.

Our exploration of *oklejanki* begins with the White Wilderness, where eggshells are characteristically covered using bulrush and yarn, which was acquired from ripped old skirts and aprons. In the women's attire of this region, green was the dominant color, complemented by pink, red and yellow, which is why threads of these colors decorate *oklejanki* from Kurpie. Bulrush is a plant found in Poland in only two species. These are: the wood clubbrush (*Scirpus sylvaticus*) and rare root holding bulrush (*Scirpus radicans*). The preparation of bulrush begins in the autumn and winter when it is harvested and then dried. The plant is cut lengthwise to extract the soft, white core, which is stored in a dark place until use. Before starting to attach the bulrush to the eggshell, it must be placed in a damp cloth to make it more flexible and prevent it from breaking du-

APPLIKATIONSTECHNIK

Die Applikations-Ostereier werden auch Bekleben-, Auskleben- oder Aufkleben-Eier genannt. Sie sind mit einer Technik verziert, bei der verschiedene Materialien auf die Eierschale geklebt werden. Traditionelle Bekleben-Eier wurden in Polen in der Nähe von Łowicz und im Kurpien bei der Weißen Wildnis hergestellt. Nun ist diese Technik immer noch weit verbreitet.

Wir beginnen unsere Überlegungen zum Bekleben von der Weißen Wildnis, wo es üblich ist, Eierschalen mit Simsenkernen und Garn zu bekleben, das aus zerrissenen alten Röcken und Schürzen gewonnen wird. In der Frauentracht dominierte in dieser Region die Farbe Grün, hinzu kamen Rosa, Rot und Gelb, weshalb gleichfarbige Garnfäden die Kurpien-Ostereier verzieren. Simse ist eine Pflanze, die in Polen nur in zwei Arten vorkommt. Dies sind: die Waldsimse – gewöhnliche und die wurzelnde Simse – selten in unserem Land. Die Vorbereitung der Simsen beginnt im Herbst und Winter, wenn sie gesammelt und anschließend getrocknet werden. Die Pflanze wird entlang des Stängels abgeschnitten, um die weiche, weiße Mitte zu entfernen, die dann an einem dunklen Ort aufbewahrt wird, bis sie benötigt wird. Vor dem Aufkleben auf die Eierschale legt man den Kern der Simse in ein feuchtes

АПЛИКАЦИОННАЯ ТЕХНИКА

Пасхальные яйца украшенные аппликацией также известны как оклеянки, наклеянки или налепianki. Украшаются с помощью техники, которая заключается в прикреплении различных материалов к яичной скорлупе. Традиционные оклеянки создавали в Польше возле Ловича и на Курпях. Эта техника широко используется и в наши дни, но изменились материалы и стиль оформления.

Мы начнём наш разговор об оклеянках с Белой пущи, где типичным является обёртывание яичной скорлупы с помощью камышовой сердцевины и пряжи, полученной из старых тканых платьев и чулок. Главным цветом в женских костюмах этого региона был зелёный с добавлением розового, красного и жёлтого, поэтому нити пряжи того же цвета украшают курпёвские оклеянки. Камыш встречается в Польше только в двух видах: лесной и укореняющийся - редкий в нашей стране. Заготовка камыша начинается в осенне-зимний период, когда его собирают, а затем сушат. Растение разрезают вдоль стебля, чтобы удалить сердцевину, которую затем хранят до использования в тёмном месте. Перед тем как приступить к наклеиванию на

częciem naklejania na skorupkę jajka, należy rdzeń sitowia włożyć w wilgotną ścierkę, by był bardziej elastyczny i nie łamał się podczas procesu oklejania. Wzorem na pisankach nadaje się kształty łukowate i spiralne, kwiatowe oraz solarne.

Oklejanki łowickie reprezentują kolejną technikę zdobienia pisanek. Powstają one poprzez wycinanie ornamentów z kolorowego papieru glansowanego, najczęściej za pomocą nożyc do strzyżenia owiec lub zwykłych nożyczek. Złożone dekoracje powstawały poprzez naklejanie mniejszych fragmentów na większe odpowiedniki na skorupkach jajka, a kolory wycinanki były dobierane w kontrastowy sposób dla wzmocnienia efektu. Do oklejania twórcy używali kleju wykonanego własnoręcznie z mąki żytniej, podobnie jak w Puszczy Białej.

Na oklejankach łowickich występują motywy zaczerpnięte z tradycyjnego wycinankarstwa regionu. Na skorupki jajek naklejane są miniaturowe papierowe wycinanki, przedstawiające ornamenty roślinne, kogutki czy wzory geometryczne. Podobnie jak na wycinankach zdobiących niegdyś izby mieszkalne, odwzorowywane są również zwyczaje doroczne, różne obrzędy oraz praca w polu. Postacie ludzkie na pisankach pokazane są w tradycyjnych strojach.

ring the appliqué process. The designs on these Easter eggs often feature arched, spiral, floral and solar motifs.

Oklejanki from Łowicz represent another technique for decorating Easter eggs. These are made by cutting ornaments from colored glossy paper, usually with sheep shears or ordinary scissors. Complex decorations are created by layering smaller fragments onto larger counterparts on the eggshells, with the colors of the cutouts chosen in contrasting combinations to enhance the visual effect. For attaching the materials, artists used a homemade glue made from rye flour, similar to the method used in the White Wilderness.

Oklejanki from Łowicz feature motifs drawn from the region's traditional paper cutouts. Miniature paper cutouts are glued onto eggshells, depicting plant ornaments, roosters or geometric patterns. As with the cutouts that once adorned living rooms, annual customs, various rituals, and fieldwork are also replicated. Human figures on the Easter eggs are shown in traditional costumes.

Appliqué Easter eggs also include eco Easter eggs. In this technique, eggshells are decorated with natural materials such as different groats, rice grains, poppy seeds, cucumber seeds, sunflower seeds and more. One of such

Tuch, damit er mehr flexibler war und beim Klebevorgang nicht zerbricht. Die Muster auf den Ostereiern erhalten gewölbte, spiralförmige, blumige und solare Formen.

Die beklebende Eier aus der Łowicz-Gegend stellen eine weitere Dekorationstechnik der Ostereier dar. Sie entstehen durch Ausschneiden von Ornamenten aus farbigem Glanzpapier, meist mit einer Schafscherer oder einer gewöhnlichen Schere. Komplexe Dekorationen wurden durch das Aufkleben kleinerer Fragmente auf größere Gegenstände auf Eierschalen geschaffen, wobei die Farben der Ausschnitte kontrastreich gewählt wurden, um den Effekt zu verstärken. Zum Kleben verwendeten die Schöpfer handgefertigten Leim aus Roggenmehl.

Die beklebende Eier aus der Nähe von Łowicz zeigen Motive, die dem traditionellen Scherenschnitt der Region entnommen sind. Auf Eierschalen werden Miniatur-Scherenausschnitte mit Pflanzenornamenten, Hähnen oder geometrischen Mustern aufgeklebt. Es werden auch jährliche Bräuche, verschiedene Rituale und Arbeiten auf dem Feld nachgebildet. Auf den Ostereiern werden menschliche Figuren in den traditionellen Trachtkleidern dargestellt.

Zu den in Applikationstechnik her-

скорлупу, сердцевину следует поместить во влажную ткань, чтобы она стала более гибкой и не сломалась в процессе наклеивания.

Oklejanki łowickie - это ещё одна техника украшения пасхальных яиц. Они создаются путём вырезания орнаментов из цветной блестящей бумаги, обычно с помощью ножниц для стрижки овец. Сложные украшения созданы путём наклеивания мелких фрагментов на более крупные аналоги на яичной скорлупе, а цвета подобраны контрастно, чтобы усилить эффект. Для оклеивания яйца мастера использовали клей из ржаной муки. На łowickich оклеянках изображены мотивы, заимствованные из традиционных бумажных вырезок этого региона. Миниатюрные цветочные орнаменты, петушки или геометрические узоры наклеиваются на яичную скорлупу. Ежегодные обычаи, ритуалы и работа в поле также изображены на бумажных вырезках, которыми раньше украшали жилые помещения.

Среди пасхальных яиц, в технике аппликации, есть и экологические. В этом случае скорлупа яиц украшается натуральными материалами - крупами, рисом, маком, семенами огурцов, подсолнечника и так

Aplikacyjna pisanka kurpiowska, wyk. Krystyna Fabisiak, Lemany, przed 2004 r.
Kurpie applique egg, made by Krystyna Fabisiak, Lemany, before 2004.

Gekratztes Applikationsosterei aus Kurpien, hergestellt von Krystyna Fabisiak, Lemany, vor 2004.
Апликативная курпёвская писанка, автор Кристина Фабисяк, Леманы, до 2004 г.

Aplikacyjna pisanka kurpiowska, wyk. Krystyna Fabisiak, Lemany, przed 2004 r.
Kurpie applique egg, made by Krystyna Fabisiak, Lemany, before 2004.

Gekratztes Applikationsosterei aus Kurpien, hergestellt von Krystyna Fabisiak, Lemany, vor 2004.
Апликативная курпёвская писанка, автор Кристина Фабисяк, Леманы, до 2004 г.

Pisanka aplikacyjna, autor nieznan, Kresy Wschodnie, przed 2016 r.

Applique egg, unknown author, Eastern Borderlands, before 2016.
Applikationsosterei, Autor unbekannt, frühere polnische Ostgebiete, vor 2016.
Апликативная писанка, автор неизвестен, Восточные кресы, до 2016 г.

Pisanka aplikacyjna, wyk. pacjentka Akademii Walki z Rakiem Oddz. w Warszawie

Applique egg, made by a patient of the Academy of Cancer Fighters, Warsaw Branch.
Applikationsosterei, hergestellt von einer Patientin der Akademie der Krebsbekämpfungsabteilung in Warszawa
Апликативная писанка, автор - пациентка Академии борьбы с раком в Варшаве

Oklejanka łowicka, wyk. Helena Słoma, Błędowo, 1990 r.
Łowicz paper decorated egg, made by Helena Słoma, Błędowo, 1990.

Beklebendes Osterei aus der Łowicz-Gegend, hergestellt von Helena Słoma, Błędowo, 1990.

Oklejanka łowicka, wyk. Władysława Muras, Rejon Łowicza Łowicz paper decorated egg, made by Władysława Muras, Łowicz Region.

Beklebendes Osterei aus der Łowicz-Gegend, hergestellt von Władysława Muras, Rejon Łowicz
Ловицкая оклеянка, автор Владислава Мурас, Ловицкий район

Oklejanki łowickie, wyk. Helena Słoma, Błędowo, 1996 r.
Łowicz paper decorated eggs, made by Helena Słoma, Błędowo, 1996.
Beklebende Ostereier aus der Łowicz-Gegend, hergestellt von Helena Słoma, Błędowo, 1996.

Ловицкие оклеянки, автор Елена Слома, Блендово, 1996 г.

Pisanka z frywolitką, wyk. Eugenia Wieczorek, Jarocin
Egg with tatted lace, made by Eugenia Wieczorek, Jarocin
Osterei mit der Schiffchenspitze, hergestellt von Eugenia Wieczorek, Jarocin
Писанка фриволите, автор Евгения Вечорек, Яроцин

Pisanka z frywolitką, wyk. Urszula Bińkowska, przed 2004 r.
Egg with tatted lace, made by Urszula Bińkowska, before 2004.
Osterei mit der Schiffchenspitze, hergestellt von Urszula Bińkowska, vor 2004.
Писанка фриволите, автор Уршуля Биньковская, до 2004 г.

Pisanki aplikacyjne metaloplastyka, autor nieznan, Węgry
Applique eggs with metalwork, unknown author, Hungary.
Applikationsosterei, Schmiedekunst, Autor unbekannt, Ungarn
Апликационные писанки - металлопластика, автор неизвестен, Венгрия

Do pisanek wykonywanych techniką aplikacyjną w muzealnej kolekcji zaliczone zostały także *pisanek ekologiczne*. W tym przypadku skorupki jajek ozdabia się tworzywami naturalnymi, takimi jak różne kasze, ziarenka ryżu, maku, pestki ogórka, słonecznika itd. Jedną z autorek takich pisanek jest Magdalena Kuprjanowicz. Artystka ta, zanim przystąpi do oklejania, wzmacnia skorupkę wydmuszki jajka za pomocą wpuszczonego do środka kleju, który zastyga we wnętrzu przez dwa miesiące, następnie proces jest powtarzany i dopiero na tak przygotowane jajko nakleja różnego rodzaju tworzywa ekologiczne. Przygotowana w ten sposób powierzchnia jajka jest zdecydowanie trwalsza. Wzory na pisanek często są ożywiane za pomocą złotych lub srebrnych nitok, tworzących wzór. W zbiorach Muzeum znajdują się również precyzyjnie wykonane pisanek ekologiczne Barbary Kępowicz, która komponuje wzory na powierzchni jajka z ziarenek maku, kaszy jęczmiennej, kukurydzy oraz pestek jabłek.

Do pisanek aplikacyjnych zaliczone zostały także tzw. frywolitki. Ten rodzaj pisanek to jednobarwne *kraszanki* w *koronkowych ubrankach*. Wyszukane koronkowe, ażurowe wzory wyraźnie kontrastują z ciemną skorupką jajka. Koronkę wykonuje się zwykle z nici bawełnianych, za pomocą czółenka lub szydełka, wiążąc misterne słupki,

creators is Magdalena Kuprjanowicz. Before starting the appliqué process, the emptied eggshell is strengthened by pouring glue inside and hardens for two months. The process is then repeated and only on such prepared egg various eco-friendly materials are glued. This preparation makes the egg's surface significantly more durable. The patterns on these Easter eggs are often livened up with gold or silver threads that create additional designs. The Museum of Easter Eggs houses finely crafted eco Easter eggs by Barbara Kępowicz, who creates patterns on the eggshell using poppy seeds, barley groats, corn and apple seeds.

Another category of appliqué Easter eggs includes so-called *frywolitki*. These eggs are monochromatic *kraszanki* in *lace clothing*. The sophisticated, lace like patterns stand out in stark contrast to the dark eggshell. The lace is usually made from cotton threads, using a shuttle or crochet, forming delicate rings, knots and picots. One of the exceptional lace makers is Eugenia Wieczorek, whose work can be admired in the Museum. The collection also includes eggs decorated with multicolored beads. Tiny beads are glued onto the surface of wooden eggs or eggs made from other materials. The patterns on these Easter eggs resemble lace. In the Museum's collection, this decorating technique is represen-

gestellten Ostereiern zählen auch „ökologische Ostereier“. In diesem Fall werden Eierschalen mit natürlichen Materialien wie verschiedenen Grützen, Reiskörnern, Mohn, Gurkenkernen, Sonnenblumenkernen usw. dekoriert. Eine der Autorinnen solcher Ostereier ist Magdalena Kuprjanowicz. Bevor sie mit dem Bekleben des Eies beginnt, wird die geblasene Eierschale mit eingebrachtem Leim verstärkt, der im Inneren zwei Monate lang aushärtet, dann wird der Vorgang wiederholt und erst dann wird das Ei mit verschiedenen Arten von „ökologischen Materialien“ verklebt. Die so vorbereitete Eioberfläche ist definitiv haltbarer. Die Muster auf den Ostereiern werden oft mit Gold- oder Silberfäden aufgepeppt, wodurch ein Muster entsteht. Zur Sammlung des Ostereiermuseums gehören auch präzise gefertigte ökologische Ostereier von Frau Barbara Kępowicz, die aus Mohn-, Gersten-, Mais- und Apfelnkernen Muster erzeugt.

Zu den Applikations-Ostereiern zählen auch die sogenannten Schiffchen. Bei dieser Art von Ostereiern handelt es sich um einfarbige Ostereier im „Spitzengewand“. Durchbrochene Spitzenmuster kontrastieren deutlich mit der dunklen Eierschale. Spitze wird normalerweise aus Baumwollfäden hergestellt, wobei ein Schiffchen oder Häkeln verwendet wird, wobei Pfosten, Knoten und Picots gebunden

далее. Магдалена Купрянович - одна из авторов таких пасхальных яиц, прежде чем приступить к декорированию, укрепляет скорлупу яйца клеем, который застывает внутри в течение двух месяцев, затем процесс повторяется. Только после этого она может приклеить на яйцо различные виды экологического материала. Подготовленная поверхность яйца более долговечна. Узоры часто дополняются золотыми или серебряными нитями, формирующими рисунок. В коллекции Музея писанки также есть экологические пасхальные яйца, выполненные Барбарой Кенпович, которая создаёт узоры на поверхности яйца из семян мака, ячневой крупы, кукурузы и яблочных семечек.

К аппликационным пасхальным яйцам тоже относятся так называемые *фриволите* - одноцветные *kraszanki* в кружевной одежде. Сложные ажурно-кружевные узоры резко контрастируют с тёмной яичной скорлупой. Кружево обычно делают из хлопчатобумажных ниток, используя челнок или крючок для вязания, вывязывая замысловатые столбики, узелки и пикоты. Одна из таких выдающихся вышивальщиц является Евгения Вечорек, чьей работами можно полюбоваться

supełki i pikoty. Jedną z takich wybitnych hafciarek jest Eugenia Wieczorek, której prace można podziwiać w Muzeum. W kolekcji znajdują się także jajka zdobione różnobarwnymi koralikami. Drobne koralki są naklejane na powierzchnię jajka drewnianego lub wykonanego z innego tworzywa w sposób, który imituje koronkowy wzór. W zbiorach Muzeum tę technikę zdobienia reprezentują pisanki pochodzące m.in. z Rumunii i Węgier.

Bardzo ciekawą sztuką zdobienia pisanek jest tworzenie tzw. nicianek. W Muzeum Pisanki jest kilka jajek tego typu, wśród których na szczególną uwagę zasługują prace Barbary Niemiry z Ciechanowca.

Niewątpliwie, aby stworzyć pisanki należy wykazywać się ogromną kreatywnością, zarówno w sposobie zdobienia a także doborze materiału jaki zostanie użyty. Ciekawym pomysłem prezentowanym na wystawie są dwie pisanki zdobione cienką blachą ołowianą, których autor pozostaje nieznanym.

Do pisanek ekologicznych można również zaliczyć pisanki słomiane ze Słowacji oraz z Kurytyby w Brazylii, nieznanym autorów.

ted by Easter eggs from Romania and Hungary.

A particularly interesting art of egg decoration are so-called *nicianki* (thread decorated eggs). The Museum of Easter Eggs has several eggs of this type, among which the works of Barbara Niemira from Ciechanowiec are particularly noteworthy.

Undoubtedly, creating Easter eggs requires great creativity, both in the decorating method and in the choice of materials. An intriguing idea presented at the exhibition includes two Easter eggs decorated with thin lead sheets, whose author remains unknown.

The set of eco Easter eggs also includes straw Easter eggs from Slovakia and from Curitiba in Brazil, created by unknown artists.

werden. Eine dieser herausragenden Stickerinnen ist Eugenia Wieczorek, deren Werke im Museum zu bewundern sind. Zur Kollektion gehören auch Eier, die mit bunten Perlen verziert sind. Kleine Perlen werden auf die Oberfläche eines Holzeies oder eines Eiers aus einem anderen Material geklebt. Die Muster auf der Oberfläche solcher Ostereier ähneln Spitze. In den Sammlungen des Museums ist diese Technik u. a. auf den Ostereiern aus Rumänien und Ungarn präsentiert.

Eine interessante Kunst, Ostereier zu dekorieren, ist die Herstellung der sogenannten „Fäden“. Die Sammlung des Ostereiermuseums umfasst einige Eier dieser Art, unter denen die Werke von Frau Barbara Niemira aus Ciechanowiec besondere Aufmerksamkeit verdienen.

Um Ostereier herzustellen, muss man sehr kreativ sein, sowohl bei der Dekoration als auch bei der Auswahl des verwendeten Materials. Eine interessante Idee, die in der Ausstellung präsentiert wird, sind zwei mit dünnem Bleiblech verzierte Ostereier, deren Autor unbekannt bleibt.

Zu den ökologischen Ostereiern zählen auch Stroh-Ostereier aus der Slowakei und Curitiba in Brasilien.

в музее. В собрании находятся также яйца украшенные разноцветным бисером. Крошечные бусинки наклеиваются на поверхность яйца, сделанного из дерева или другого материала. Эта техника декора представлена в коллекции музея на примере яиц из Румынии и Венгрии.

Интересным искусством украшения пасхальных яиц является создание ниценок (от ниток). В коллекции Музея писанки есть несколько таких яиц, среди которых особого внимания заслуживают работы Барбары Немиры из Цехановца. Несомненно, для создания пасхальных яиц требуется много творческого проявления, как в способе их украшения, так и в выборе используемого материала. Интересной идеей, представленной на выставке, являются два пасхальных яйца, украшенные тонкими свинцовыми листами, автор которых неизвестен. К экологическим пасхальным яйцам также можно отнести соломенные из Словакии и Кuryтыбы (Бразилия), неизвестных авторов.

Technika malarska
The Painting Technique
Maltechnik
Живописная техника

Pisanka malarska, ks. K. Kluk, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 1994 r.
Painted egg, Rev. K. Kluk, made by Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 1994.
Bemaltes Osterei, Priester K. Kluk, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 1994.
Расписная писанка, ксендз К. Ключ, автор Войцех Богущкий, Цехановец, 1994 г.

Pisanka pamiątkarska, autor nieznaný, Adelajda, Australia, 2004 r.
 Souvenir egg, unknown author, Adelaide, Australia, 2004.
 Souvenir-Osterei, Autor unbekannt, Adelaide, Australien, 2004.
 Сувенирная писанка, автор неизвестен, Аделаида, Австралия, 2004 г.

Pisanki z portretami huculów, autor nieznaný, Ukraina, przed 2004 r.
 Eggs with portraits of Hutsuls, unknown author, Ukraine, before 2004.
 Ostereier mit Porträts von Huzulen, unbekannter Autor, Ukraine, vor 2004.
 Писанка с портретами гуцулов, автор неизвестен, Украина, до 2004 г.

Pisanki religijne, autor nieznaný, Ukraina, przed 2004 r.
 Religious eggs, unknown author, Ukraine, before 2004.
 Religiöse Ostereier, Autor unbekannt, Ukraine, vor 2004.
 Религиозные писанки, автор неизвестен, Украина, до 2004 г.

Pisanka pamiątkarska z fajansu wrocławskiego, autor nieznaný
 Souvenir egg made of Włocławek faience, unknown author.
 Ein Souvenir-Osterei aus Włocławek-Fayence, Autor unbekannt
 Сувенирная писанка из влоцлавского фаянса, автор неизвестен

Pisanka pamiątkarska, Fabryka Fajansu we Włocławku, lata 70. XX w.
 Souvenir egg, Włocławek Faience Factory, 1970s.
 Souvenir-Osterei, Fayence-Fabrik in Włocławek, 1970er Jahre.
 Сувенирная писанка, Фаянсовая фабрика во Влоцлавеке, 70-е годы. XX в.

Pisanka malowana, wyk. Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017 r.
 Painted egg, made by Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017.
 Bemaltes Osterei, hergestellt von Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017.
 Расписная писанка, автор Мария Бела, Острув-Велькопольский, 2017 г.

Pisanka malowana z motywami kaszubskimi, wyk. Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017 r.
 Painted egg with Kashubian motifs, made by Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017.
 Mit kaschubischen Motiven bemaltes Osterei, hergestellt von Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017.
 Расписная писанка с кашубскими мотивами, автор Мария Бела, Острув-Велькопольский, 2017 г.

Pisanka malowana, wyk. Barbara Frątczak, Łowicz, 2007 r.
 Painted egg, made by Barbara Frątczak, Łowicz, 2007.
 Bemaltes Osterei, hergestellt von Barbara Frątczak, Łowicz, 2007.
 Расписная писанка, автор Барбара Френчак, Лович, 2007 г.

Pisanka malowana, wyk. Barbara Frątczak, Łowicz, 2007 r.
 Painted egg, made by Barbara Frątczak, Łowicz, 2007.
 Bemaltes Osterei, hergestellt von Barbara Frątczak, Łowicz, 2007.
 Расписная писанка, автор Барбара Френчак, Лович, 2007 г.

Pisanka malowana, wyk. Bernadetta Kupiec, Zalipie, 2021 r.
 Painted egg, made by Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017.
 Bemaltes Osterei, hergestellt von Bernadetta Kupiec, Zalipie, 2021.
 Painted egg, made by Bernadetta Kupiec, Zalipie, 2021.

Pijalko ze szkła, wyk. Huta Szkła w Brzozówce, lata 70. XX w.
 Painted egg, made by Bernadetta Kupiec, Zalipie, 2021.
 Glasei, hergestellt von der Glashütte in Brzozówka, 1970er Jahre.
 Расписная писанка с кашубскими мотивами, автор Мария Бела, Острув-Велькопольский, 2017 г.

Pisanka z podobizną psa, wyk. Ewa Rogowska, Warszawa, lata 90. XX w.
Egg with a dog image, made by Ewa Rogowska, Warsaw, 1990s.
Osterei mit dem Bild eines Hundes, hergestellt von Ewa Rogowska, Warszawa, 1990er Jahre.
Писанка с изображением собаки, автор Ева Роговская, Варшава, 90-е годы. XX в.

Pisanka z podobizną konia, wyk. Ewa Rogowska, Warszawa, lata 90. XX w.
Egg with a horse image, made by Ewa Rogowska, Warsaw, 1990s.
Osterei mit dem Bild eines Pferdes, hergestellt von Ewa Rogowska, Warszawa, 1990er Jahre.
Ловицкая оклеянка, автор Елена Слома, Блендово, 1990 г.

Pisanka z podobizną słonia, wyk. Kamerson K. Kondowe, RPA
Egg with an elephant image, made by Kamerson K. Kondowe, South Africa.
Osterei mit dem Bild eines Elefanten, hergestellt von Kamerson K. Kondowe, Südafrika
Писанка с изображением слона, автор Камерсон К. Кондове, ЮАР

Pisanki malarskie, wyk. Ewa Rogowska, Warszawa, 1979-1999 r.
Painted eggs, made by Ewa Rogowska, Warsaw, 1979-1999.
Bemalte Ostereier, hergestellt von Ewa Rogowska, Warszawa, 1979-1999.
Расписные писанки, автор Ева Роговская, Варшава, 1979-1999 гг.

Pisanka będąca pamiątką zamierzonych, pogańskich czasów stała się nieodłącznym atrybutem świąt wielkanocnych. Współcześnie jest jedną z form wyrażania ekspresji artystycznej, nie tylko ludowej i nie tylko w kontekście Wielkanocy. Pod tym względem żadna inna technika pisankarska nie daje takiego pola do popisu jak technika malarska, o czym pisała profesor Irena Stasiewicz-Jasiukowa w jednej ze swoich książek. Pisanki tworzone w ten sposób stanowią stosunkowo młodą podgrupę w całym ciechanowieckim zbiorze i nie mają tak długiej historii jak chociażby te batikowe, są za to najbardziej kolorowe i różnorodne. W pewnym momencie tworzyły one filar kolekcji państwa Jasiuków. W tym miejscu należy wspomnieć, że ten pierwszy trzon kolekcji stworzyła, a w zasadzie wymalowała, niezyskająca już Janina Nowakowa z Warszawy, jedna z pierwszych pisankowych znajomości profesor Jasiukowej. Była historykiem specjalizującym się w dziejach średniowiecza, ale jej wielką miłością okazały się sztuki piękne, a raczej sama możliwość realizowania się i wyrażania poprzez sztukę. Dała temu wyraz w latach 40. XX wieku, malując swoje pierwsze pisanki przy użyciu zdobytych z wielkim trudem holenderskich farb olejnych. Początkowo tworzyła z pobudek finansowych, gdyż trudy życia

The Easter egg, a relic from ancient pagan times, has become an inseparable attribute of Easter. Today, it is one of the forms of artistic expression, not only within folk traditions and not solely in the context of Easter. In this respect, no other egg decorating technique offers as much creative freedom as the painting technique, as Professor Irena Stasiewicz-Jasiukowa wrote in one of her books. Eggs decorated this way form a relatively new subgroup in the collection and do not have as long history as, for example, batik eggs. However, they are the most colorful and diverse among the entire collection held in the Museum of Easter Eggs. At one point, they became the foundation of the Jasiuk family collection. It is important to mention here that the first cornerstone was laid or rather painted by now-deceased Janina Nowakowa from Warsaw, one of Professor Jasiukowa's earliest acquaintances in the field of Easter eggs. Nowakowa was a historian specializing in medieval history but her great love turned out to be the fine arts, or rather, the ability to fulfill herself and express herself through the art. She first expressed this passion in the 1940s by painting her first Easter eggs with Dutch oil paints, which she obtained with great difficulty. Initially she created for financial reasons, as the hardships of life in a war-torn coun-

Ein Osterei, ein Andenken an alte heidnische Zeiten, ist zu einem untrennbaren Merkmal von Ostern geworden. Heutzutage ist es eine der künstlerischen Ausdrucksformen, nicht nur volkstümlich und nicht nur im Zusammenhang mit Ostern. Keine andere Ostereier-Herstellungstechnik bietet in dieser Hinsicht so viel Spielraum wie die Maltechnik. Die dank ihr geschaffenen Ostereier sind eine relativ junge Untergruppe in der gesamten Ciechanowiec-Sammlung und haben keine so lange Geschichte wie beispielsweise die Batik-Ostereier, sind aber die farbenfrohesten und vielfältigsten in der gesamten Sammlung im Ostereimuseum, wie Professorin Irena Stasiewicz-Jasiuk selbst über sie in ihrem Buch *Ostereier, die süß fürs Herz sind* schrieb. Einst bildeten sie die Säule der Sammlung der Familie Jasiuk. Und es ist erwähnenswert, dass diese erste Säule von der verstorbenen Frau Janina Nowak aus Warschau geschaffen bzw. bemalt wurde. Eine der ersten sogenannten Osterbekanntschaften von Professorin Jasiuk. Von ihrer Ausbildung her war sie eine auf die Geschichte des Mittelalters spezialisierte Historikerin, doch ihre große Liebe galt den schönen Künsten bzw. der Möglichkeit der Selbstverwirklichung und des Ausdrucks durch Kunst. Dies drückte sie in den 1940er Jahren mit der Bemalung

Пасхальное яйцо - напоминание о древних и языческих временах, стало неотъемлемым атрибутом Пасхи. Сегодня это одна из форм искусства, причём не только народная или в контексте Пасхи. В этом отношении ни одна другая техника росписи пасхальных яиц не даёт такого простора, как художественная роспись. Это относительно молодая подгруппа из нашей коллекции, и не может похвастаться такой длинной историей как батик, но зато является самым красочным и разнообразным среди музейных писанок. Так написала о них сама профессор Ирена Стасевич-Ясюкова в своей книге *Писанки дорогие сердцу*. В своё время они составили столп коллекции Ясюков. Именно сейчас следует упомянуть, что этот первый столп был создан покойной пани Яниной Новаковой из Варшавы - одна из первых так называемых знакомых по писанкам пани Ясюковой. Она была историком, специализировавшимся по истории Средневековья, но её большой любовью оказалось изобразительное искусство, а точнее, сама возможность реализовывать и выражать себя через искусство. Пани Янина проявила свою любовь к этому жанру в 1940-х годах, расписав свои первые пасхальные

w ogarniętym wojną kraju wymuszały na ludziach podejmowanie wielu różnych aktywności, później zaś malowanie pisanek w okresie przedświątecznym stało się jej życiową pasją.

Pisanki tworzone z zastosowaniem techniki malarskiej powstają przede wszystkim na wydmuchkach jaj, które najpierw są odtłuszczane, następnie dziurka służąca opróżnieniu zawartości jest zalepiana, a skorupka malowana. Na końcu gotowa już pisanka zostaje pokrywana warstwą lakieru. Kiedyś do malowania wykorzystywano najpowszechniej dostępne jaja kurze, czasami też kacze i gęsie. Dziś w kolekcji Muzeum Pisanki znajdują się bardzo egzotyczne egzemplarze jajek ptaków takich jak papugi, zięby, gołębie, pawie, bociany, przepiórki, strusie afrykańskie i emu czy zupełnie już wyjątkowe jajo pingwina pomalowane przez Janinę Nowakową w 1943 roku w Warszawie.

Zdobienie pisanek za pomocą techniki malarskiej wykonuje się przy użyciu trzech podstawowych rodzajów farb: akrylowych, olejnych i wodnych. Niektórzy twórcy dla uzyskania pożądanego efektu stosują czasami niekonwencjonalne rozwiązania, takie jak lakiery samochodowe, farby do metalu czy różnokolorowe tusze. Technika malarska daje wiele możliwości zarówno w kwestii prezentowanych tematów,

try forced people to undertake various activities. Later, painting Easter eggs during the pre-Easter season became her lifelong passion.

Easter eggs created with the painting technique are primarily made on blown out eggshells, which are first degreased, then the hole used to empty the egg's content is sealed and the shell is painted. Finally, the finished Easter egg is covered with a layer of varnish. In the past, the most commonly used eggs were those of hens, sometimes ducks and geese as well. Today, the collection of Museum of Easter Eggs includes very exotic examples of eggs from birds such as parrots, finches, pigeons, peacocks, storks, quails, African ostriches, and emus, and even a unique penguin egg, which was painted by Janina Nowakowa in 1943 in Warsaw.

The decoration of Easter eggs using the painting technique is done with three primary types of paint: acrylic, oil and water. Some artists, to achieve the desired effect, sometimes use unconventional solutions such as automotive lacquers, metal paints or multicolored inks. The painting technique offers numerous possibilities, both in terms of the themes depicted and the materials used, because in addition to natural eggs the collection also includes faience, glass, porcelain and wooden eggs.

ihrer ersten Ostereier aus. Sie verwendeten holländische Ölfarben, die sie mit großer Mühe erworben hatte. Anfangs schuf sie ihre Werke aus finanziellen Gründen, denn die Härten des Lebens in einem vom Krieg zerrütteten Land zwangen die Menschen zu vielen verschiedenen Aktivitäten, und später wurde das Bemalen von Ostereiern vor Ostern zu ihrer Lebensleidenschaft.

Ostereier, die mit Maltechniken hergestellt werden, werden hauptsächlich aus ausgeblasenen Eiern hergestellt. Diese werden zunächst entfettet, anschließend wird das Loch zum Entleeren des Inhalts verschlossen, die Schale bemalt und das fertige Osterei mit einer Lackschicht überzogen. Früher wurden die am häufigsten erhältlichen Hühnereier verwendet, teilweise auch Enten- und Gänseeier. Heute umfasst die Sammlung des Ostermuseum sehr exotische Eier von Vögeln wie Papageien, Finken, Tauben, Pfauen, Störchen, Wachteln, afrikanischen Straußen und Emus sowie ein völlig einzigartiges Pinguin-Ei, das von Frau Janina Nowak 1943 in Warschau bemalt wurde. Das Dekorieren von Ostereiern mit Maltechniken erfolgt mit drei Grundfarben: Acryl-, Öl- und Wasserfarben. Natürlich nutzen manche Künstler auch mal unkonventionelle Lösungen, etwa Autolacke, Metalllacke oder mehrfarbige Tinten, um den gewünschten Effekt zu erzielen. Die

яйца. Использовала голландские масляные краски, приобретённые с большим усердием. Поначалу пани Янина начинала с материальных затрат, поскольку тяготы жизни в разорённой войной стране заставляли людей заниматься самыми разными делами, но позже роспись пасхальных яиц, в преддверии Рождества, стала страстью всей её жизни.

Создание художественной росписи: сначала снимается жирный слой с поверхности, затем мастер заделывает отверстие для выливания содержимого, расписывает скорлупу, а готовое пасхальное яйцо покрывает слоем лака. В прошлом чаще всего использовались куриные яйца, иногда утиные и гусиные. Сегодня в коллекции Музея пасхальных яиц есть яйца экзотических птиц: попугаев, зябликов, голубей, павлинов, аистов, перепелов, африканских страусов и эму, а также особенное яйцо пингвина, которое было расписано пани Яниной Новаковой в 1943 году в Варшаве.

Для декорирования пасхальных яиц художественной росписью используются три основных вида красок: акриловые, масляные и на водной основе. Конечно, некоторые художники иногда используют

Pisanka malarska przedstawiająca cerkiew prawosławną na Grabarce, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2006 r.
Painted egg depicting an Orthodox church on Grabarka, made by Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2006.
Ein bemaltes Osterei mit der Darstellung der orthodoxen Kirche in Grabarka, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2006.
Художественная писанка, изображающая православную церковь на Грабарке, автор Войцех Богущкий, Цехановец, 2006 г.

Pisanka religijna, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2006 r.
Religious egg, made by Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2006.
Religiöses Osterei, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2006.
Религиозная писанка, автор Войцех Богущкий, Цехановец, 2006 г.

Pisanka z wizerunkiem Dworu z Siemion, wyk. Wojciech Bogucki, 2004 r.
Egg with an image of the Manor House from Siemiony, made by Wojciech Bogucki, 2004.
Osterei mit dem Bild des Herrenhauses aus Siemiony, hergestellt von Wojciech Bogucki, 2004.
Писанка с изображением усадьбы из Семён, автор Войцех Богущкий, 2004 г.

Podwójny portret pp. Ireny i Jerzego Jasiuków, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2005 r.
Double portrait of Mr. and Mrs. Irena and Jerzy Jasiuk, made by Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2005.
Doppelporträt von Irena und Jerzy Jasiuk, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2005.
Двойной портрет Ирены и Ежера Ясюков, автор Войцех Богущкий, Цехановец, 2005 г.

Pisanka religijna, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2001 r.
Religious egg, made by Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2001.
Religiöses Ostererei, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2001.
Религиозная писанка, автор Войцех Богущкий, Цехановец, 2001 г.

Pisanka Bożonarodzeniowa ręcznie malowana, wyk. Barbara Frątczak, Łowicz przed 2014 r.
Hand-painted Christmas egg, made by Barbara Frątczak, Łowicz, before 2014.
Handbemaltes Weihnachts-Ostererei, hergestellt von Barbara Frątczak, Łowicz vor 2014.
Рождественская писанка, ручная роспись, автор Барбара Френчак, Лович, до 2014 г.

Pisanka drewniana z motywami huculskimi, autor nieznany
Wooden egg with Hutsul motifs, unknown author.
Hölzernes Ostererei mit huzulischen Motiven, Autor unbekannt
Деревянная писанка с гуцульскими мотивами, автор неизвестен

Pisanka drewniana z Matką Boską Lwowską, autor nieznany, Ukraina
Painted egg with Kashubian motifs, made by Maria Biela, Ostrów Wielkopolski, 2017.
Hölzernes Ostererei mit Unserer Lieben Frau von Lemberg, unbekannter Autor, Ukraine
Hölzernes Ostererei mit Unserer Lieben Frau von Lemberg, unbekannter Autor, Ukraine

Pisanka z podobizną ptaka, wyk. Bogumiła Poloczańska, Białystok, 2006 r.
Egg with a bird image, made by Bogumiła Poloczańska, Białystok, 2006.
Ostererei mit dem Bild eines Vogels, hergestellt von Bogumiła Poloczańska, Białystok, 2006.
Писанка с изображением птицы, автор Богумила Полочанская, Белосток, 2006 г.

Malowane jajko pingwina, Janina Nowakowa, Warszawa, schyłek XX w.
Painted penguin egg, made by Janina Nowakowa, Warsaw, late 20th century.
Bemaltes Pinguin-Ei, Janina Nowakowa, Warszawa, Ende des 20. Jahrhunderts.
Расписное яйцо пингвина, Янина Новакова, Варшава, конец XX в.

Pisanka malarska z kwiatami, wyk. Nina Kochowiec, przed 2004 r.
Painted egg with flowers, made by Nina Kochowiec, before 2004.
Bemaltes Ostererei mit Blumen, hergestellt von Nina Kochowiec, vor 2004.
Художественная писанка с цветами, автор Нина Коховец, до 2004 г.

Pisanka ceramiczna, wyk. Fabryka Ceramiki w Bolesławcu, 2015 r.
Ceramic egg, made by the Bolesławiec Ceramics Factory, 2015.
Keramisches Osterei, hergestellt von der Keramikfabrik
in Bolesławiec, 2015.
Керамическая писанка, Завод керамики в Боле́славце, 2015 г.

Pisanka przedstawiająca wojowników tureckich, autor nieznany,
Turcja, 1997 r.
Egg depicting Turkish warriors, unknown author, Turkey, 1997.
Osterei mit türkischen Kriegerern, unbekannter Autor, Türkei, 1997.
Писанка с изображением турецких воинов, автор неизвестен,
Турция, 1997 г.

Pisanki przedstawiające ptaki na jajach swego gatunku, wyk. Wojciech Bogucki, Ciechanowiec 2008-2014 r.
Eggs depicting birds on their own eggs, made by Wojciech Bogucki, Ciechanowiec, 2008-2014.
Ostereier mit Vögeln auf Eiern ihrer eigenen Art, hergestellt von Wojciech Bogucki, Ciechanowiec 2008-2014.
Писанки с изображением птиц, автор Войцех Богущкий, Цехановец 2008-2014 гг.

Pisanki z Izraela, autor nieznany, Hebron, Izrael, 2000 r.
Eggs from Israel, unknown author, Hebron, Israel, 2000.
Ostereier aus Israel, Autor unbekannt, Hebron, Israel, 2000.
Писанка из Израиля, автор неизвестен, Хеврон, Израиль, 2000 г.

XIV Stacji Drogi Krzyżowej, wyk. Anna Nowicka, Lipsko, 2014 r.
Stations of the Cross, made by Anna Nowicka, Lipsko, 2014.
14 Kreuzwegstationen, hergestellt von Anna Nowicka, Lipsko, 2014.
XIV станций Крестного Пути, автор Анна Новицкая, Липско, 2014 г.

jak i wykorzystywanych materiałów, bo oprócz tych naturalnych mamy w zbiorach również jajka fajansowe, szklane, porcelanowe i drewniane.

Na malowanych pisankach znajdujących się w ciechanowieckim muzeum przedstawiane są zarówno proste, kolorowe wzory i symbole, podobizny zwierząt i roślin, ale też piękne pejzaże, zabytkowe budowle oraz odwzorowane z niezwykłą starannością wizerunki osób uczonych i świętych. Na małych skorupkach pojawiają się niekiedy dzieła naprawdę wysokiej klasy, wykonane z wielką dbałością o szczegóły. Przykładem są pisanki pochodzącej z Warszawy Ewy Rogowskiej (z wykształcenia jest biologiem), która na wydmuszkach jaj gęsich, farbami akrylowymi maluje niezwykle realistyczne wizerunki zwierząt. Na skorupkach jaj stara się odwzorowywać różne gatunki, z dbałością o najmniejsze detale. Autorka wyspecjalizowała się przede wszystkim w uwiecznianiu końskich głów, ale spod jej pędzla wyszły też wyśmienitej klasy podobizny psów i ptaków. Na szczególną prośbę profesor Jasiukowej namalowała serię pisanek przedstawiających krajobrazy kresowe na czele z ruinami zamku w Nowogródku i Lidzie.

Znakomitym przedstawicielem opisywanej tu metody malarskiej jest Wojciech Bogucki z Ciechanowca,

The painted Easter eggs in Ciechanowiec museum feature simple, colorful patterns and symbols, depictions of animals and plants, as well as beautiful landscapes, historic buildings, and meticulously reproduced portraits of scholars and saints. On these small eggshells, one can sometimes find works of truly high quality, executed with great attention to detail. Examples of such art are the Easter eggs by Ewa Rogowska from Warsaw (biologist by education), who paints extremely realistic animal portraits on blown out goose eggs using acrylic paints. On these eggshells, she strives to faithfully reproduce the world of fauna with attention to smallest details. The artist has specialized primarily in depicting horse heads but she has also created superb likenesses of dogs and birds. At the special request of Professor Jasiukowa, she painted a series of Easter eggs depicting borderlands landscapes, featuring the ruins of the castles in Nowogródek and Lida.

An outstanding representative of the painting technique described here is Wojciech Bogucki from Ciechanowiec, a long-time curator and caretaker of the Museum of Easter Eggs. This remarkable artist has created numerous Easter eggs in our collection. Mr Wojciech employs various techniques, but his painted works are by far the most captivating. Initially,

Maltechnik bietet sowohl hinsichtlich der dargestellten Themen als auch der verwendeten Materialien viele Möglichkeiten, denn neben natürlichen umfasst unsere Sammlung auch Steingut, Glas, Porzellan und Holzeier.

Die bemalten Ostereier im Ciechanowiec-Museum zeigen einfache, farbenfrohe Muster und Symbole, Bilder von Tieren und Pflanzen, aber auch wunderschöne Landschaften, historische Gebäude und Bilder von Wissenschaftlern und Heiligen, die mit großer Sorgfalt reproduziert wurden. Kleine Eierschalen zeigen mitunter wirklich hochwertige Arbeiten, die mit viel Liebe zum Detail gefertigt wurden. So sind die Ostereier von Frau Ewa Rogowska aus Warschau, die mit Acrylfarben äußerst realistische Tierbilder auf ausgeblasene Gänseeier malt. Sie ist ausgebildete Biologin. Sie versucht, die Tierwelt um uns herum auf Eierschalen nachzubilden, wobei sie auf die kleinsten Details achtet. Frau Ewa spezialisierte sich vor allem auf die Verewigung von Pferdeköpfen, schuf aber auch exquisite Bilder von Hunden und Vögeln. Und auf besonderen Wunsch von Professorin Jasiuk malte sie eine Reihe von Ostereiern, die Grenzlandschaften darstellen, darunter die Burgruinen in Nawahradak und Lida.

Ein herausragender Vertreter der hier beschriebenen Malmethode ist

нетрадиционные решения, такие как автомобильные краски, краски по металлу или различные цветные чернила, чтобы достичь желаемого эффекта. Техника росписи открывает множество возможностей, как в плане представленных сюжетов, так и в используемых материалах, ведь в нашей коллекции есть фаянсовые, стеклянные, фарфоровые и деревянные яйца.

На расписных пасхальных яйцах в музее можно увидеть простые, красочные узоры и символы, изображения животных и растений, а также красивые пейзажи, исторические здания, образы учёных и святых, воспроизведённые с большой тщательностью. На небольших скорлупках иногда встречаются работы действительно высокого класса, выполненные с большим вниманием к деталям. Таковы, например, пасхальные яйца Евы Роговской из Варшавы, которая рисует изображения животных на скорлупе гусиных яиц с помощью акриловых красок. На яичной скорлупе пытается воспроизвести мир фауны, который нас окружает, уделяя внимание мельчайшим деталям. Она специализируется на изображении голов лошадей, но также создала несколько великолепных портретов собак и птиц. По специальной просьбе

wieloletni kustosz i opiekun Muzeum Pisanki. Ten wybitny artysta wykonał mnóstwo pisank znajdujących się w naszych zbiorach. Wojciech Bogucki tworzy różnymi technikami, ale te malarskie są zdecydowanie najbardziej urzekające. Początkowo były to portreciki na tzw. pisankach uczonych. Profesor Jasiukowa, jako historyk nauki i kultury zaproponowała, aby na wydmszkach umieścić podobizny wybitnych polskich uczonych na czele z patronem naszego Muzeum ks. Krzysztofem Klukiem. Był to doskonały przyczynek do tego, by zbiór pisank portretowych powiększyć o nowe, ciekawe tematy i tak zaczęły pojawiać się kolejne podobizny osób zasłużonych dla Muzeum Rolnictwa, oblicza znanych i popularnych postaci świata polityki oraz wizerunki osób świętych i związane z tym motywy religijne. Można tu dostrzec całą kunszt artysty i Jego zamiłowanie do wykonywanej pracy które, sprawia, że każdą kruchą skorupkę zmienia w dzieło sztuki.

these were small portraits on so-called *scholar's Easter eggs*. Professor Jasiukowa, as a historian of science and culture, suggested placing on blown out eggs the portraits of prominent Polish scholars, with our museum's patron Rev. Krzysztof Kluk in the lead. This provided an excellent contribution to expand the collection of portrait Easter eggs with new and intriguing themes, leading to emergence of likenesses of individuals who have made significant contributions to the Museum of Agriculture, famous and popular figures from the world of politics, as well as portraits of saints and religious motifs. In these works, one can see the superior craftsmanship of Mr Wojciech and his passion for his work, which changes each fragile eggshell into a masterpiece.

Herr Wojciech Bogucki aus Ciechanowiec, ein langjähriger Kurator und beselter Hüter des Ostereimuseums. Als talentierter Künstler hat er viele Ostereier in unseren Sammlungen hergestellt. Er kreiert mit verschiedenen Techniken, aber die Maltechniken sind definitiv die faszinierendsten. Zunächst handelte es sich um Porträts auf sogenannten Ostereiern von Gelehrten. Professorin Jasiuk schlug als Wissenschafts- und Kulturhistorikerin vor, Bilder herausragender polnischer Wissenschaftler in den gesprengten Löchern anzubringen, unter der Leitung des Schirmherrn unseres Museums, Priester Krzysztof Kluk. Dies war ein hervorragender Beitrag zur Erweiterung der Sammlung von Porträt-Ostereiern um neue, interessante Themen und damit um Bilder von Persönlichkeiten, die für das Landwirtschaftsmuseum ausgezeichnet wurden, um Gesichter berühmter und beliebter Persönlichkeiten aus der Politikwelt, sowie um Bilder von Heiligen und verwandte religiöse Motive auftauchten. Hier zeigte sich das gesamte künstlerische Können und Talent von Herrn Wojciech. Seine Leidenschaft für seine Arbeit lässt ihn jede fragile Eierschale in ein Kunstwerk verwandeln. Herrn Wojciech. Seine Leidenschaft für seine Arbeit lässt ihn jede fragile Eierschale in ein Kunstwerk verwandeln. Herrn Wojciech. Seine Leidenschaft für seine Arbeit lässt ihn jede fragile Eierschale in ein Kunstwerk verwandeln.

профессор Ясюковой, Ева Роговская создала серию пасхальных яиц с изображением пейзажей пограничных территорий, в том числе руины замка в Новогрудке и Лиде.

Представителем описанного здесь способа росписи является Войцех Богуцкий из Цехановца. На протяжении многих лет был он хранителем и лучшим зрителем Музея пасхальных яиц. Как талантливый художник, создал множество пасхальных яиц, хранящихся в наших коллекциях. Изначально это были портреты на так называемых писанках учёных. Профессор Ясюкова предложила, чтобы на яичной скорлупе были изображены выдающиеся польские учёные, в том числе и покровитель нашего музея, ксёндз Кшиштоф Клык. Это был отличный повод расширить коллекцию пасхальных яиц, добавив в неё новые, интересные сюжеты. И так в коллекции стали появляться изображения людей, имеющих заслуги перед Музеем сельского хозяйства, лица известных и популярных политических деятелей, а также святые и связанные с ними религиозные мотивы.

S. Dąbrowski, *Pisanki lubelskie*, Lublin 1936, s. 16
H. Jakubowska, *Z badań nad pisankarstwem*, „Opolski Rocznik Muzealny”, T. I, 1963
Sidor, A. Wojciechowska, *Velykų papročiai ir tradicijos : tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimai*, Puńsk 2005
I. Stasiewicz-Jasiukowa, *Pisanki sercu miłe*, Warszawa 2013, s. 46-47
Witkowski, *Doroczne polskie obrzędy i zwyczaje ludowe*, Kraków 1965
online: <https://niematerialne.nid.pl/niematerialne-dziedzictwo-kulturowe/krajowa-lista-niematerialnego-dziedzictwa-kulturowego>, dostęp: 24.07.2024
K. Kraczoń, *Pisanki*, Lublin 2017, s. 37
E. Olbryt, *Krucha sztuka czyli od kurzego jaja do opolskiej kroszonki*, Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu 2020
I. Stasiewicz-Jasiukowa, *Pisanki kresowe w zbiorach Muzeum Pisanki w Ciechanowcu*, Ciechanowiec 2007
I. Stasiewicz-Jasiukowa, *Pisanka religijna w zbiorach Muzeum Pisanki w Ciechanowcu*, Ciechanowiec 2005
E. Belina Brzozowska, *Podolskie pisanki*, Dwór Brzozowskich 2012, s. 90-91
D. Jasnowska, *Pisanka, subtelna sztuka zdobieni*, Wrocław 2018
O. Kolberg, *Dzieła wszystkie*. T. 52. *Białoruś – Polesie*. Red.: Agata Skrukwa. Wrocław – Poznań 1968
A. Mironiuk, J. Petera, C. Wrębiak, *Kultura Ludowa Podlasia*, Muzeum Okręgowe w Białej Podlaskiej 1990, s. 131
A. Gawęł, *Rok Obrzędowy na Podlasiu*, Białystok 2013 s. 133.
Z. Gloger, *Encyklopedia Staropolska*, Tom IV, Druk Piotra Laskauera i S-ki, Warszawa 1903, s. 26.
T. Karwicka, *Pisanki Ziemi Lubelskiej*, „Ziemia”, Rok II, Nr 4(6), kwiecień 1957, s. 8.
E. Piskosz-Branekova, *Polskie Stroje Ludowe*, Warszawa 2003, s. 36-43
A. Szepetiuk-Barańska, *Techniki zdobienia jaj*, online: <https://mnwr.pl/techniki-zdobienia-jaj/> dostęp: 18.07.2024
Oklejanka, online: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Oklejanka>, dostęp: 18.07.2024
Oklejanki (oklejanie sitowiem), online: <https://muzeumwsiopolskiej.pl/tradycyjne-techniki-zdobienia-jaj-wielkanocnych-oklejanki>, dostęp: 23.07.2024
S. Słojkowska – Affelska, *Oklejanka kurpiowska*, online: *Oklejanki-kurpiowskie-z-Puszczy-Bialej-s.2.pdf*, dostęp 23.07.2024
Oklejanka kurpiowska, online: <https://muzeum.pultusk.pl/oklejanka-kurpiowska> dostęp: 23.07.2024
Wycinanka łowicka – symbol polskiego folkloru, online: <https://folklorysta.pl/wycinanka-symbol-em-lowickiego-folkloru>, dostęp: 24.07.2024
A. Szymańska, *Folklor łowicki*, online: <https://rme.cbr.net.pl/index.php/kultura-i-tradycje-ludowe/1309-folklor-lowicki>, dostęp: 24.07.2024
Wzory łowickie – z tradycyjnych haftów i wycinanek na przedmioty codziennego użytku, online: <https://www.dziszwlodzi.pl/poznaj-lodz/kultura-i-sztuka/wzory-lowickie-z-tradycyjnych-haftow-i-wycinanek-na-przedmioty-codziennego-uzytku>, dostęp: 24.07.2024
I. Stasiewicz-Jasiukowa, *Pisanki aplikacyjne rehabilitacji służące w zbiorach Muzeum Pisanki w Ciechanowcu*, Ciechanowiec 2010, s.3-4
Frywolitki, szydełko i pisanki Laury Bziukiewicz, online: <https://www.frywolitka.pl>, dostęp: 25.07.2024

Prof. dr hab. Irena Stasiewicz-Jasiukowa, urodzona na Wileńszczyźnie. Autorka kilkunastu monografii z dziedziny historii nauki. Związana z UW i PAN. Kolekcjonowanie pisanek i inicjatywę utworzenia w Ciechanowcu Muzeum Pisanki uważała za ważny element własnego dorobku, traktowany na równi z osiągnięciami w pracy naukowej.

Prof. Irena Stasiewicz-Jasiukowa, PhD, born in the Vilnius region. Author of several monographs on the history of science, affiliated with the University of Warsaw and the Polish Academy of Sciences. She regarded her collection of decorated Easter eggs and the initiative to establish the Museum of Easter Eggs in Ciechanowiec as an important part of her personal achievements, considering it on par with her academic work.

Prof. Ph.D. Irena Stasiewicz-Jasiuk, geboren in der Region Vilnius. Autorin mehrerer Monographien zur Wissenschaftsgeschichte. Verbunden mit der Universität Warschau und der Polnischen Akademie der Wissenschaften. Sie betrachtete das Sammeln von Osterreibern und die Initiative zur Gründung des Osterreimuseums in Ciechanowiec als einen wichtigen Bestandteil ihrer eigenen Leistung, der gleichberechtigt mit ihren Leistungen in der wissenschaftlichen Arbeit behandelt wurde.

Профессор Ирена Стасевич-Ясюкова родилась в Вильнюсской области. Автор ряда монографий по истории науки. Связана с Варшавским университетом и Польской академией наук. Коллекционирование пасхальных яиц и инициативу создания Музея пасхальных яиц в Цехановце она рассматривала как важный элемент своих собственных достижений, наравне с успехами в научной работе.

Muzeum Rolnictwa im. ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu powstało w 1962 r. Znajduje się w zespole pałacowo-parkowym z XIX wieku. Na jego terenie utworzono Skansen Mazowiecko-Podlaski, złożony z 57 zabytkowych obiektów architektury drewnianej. Zbiory Muzeum prezentowane są na 46 ekspozycjach stałych. Muzeum posiada również punkty zamiejscowe w Drewnowie-Ziemakach (wiatrak z zagrodą młynarza), Dąbrowie-Łazy (wiatrak) i Winnie-Chroły (szkoła wiejska).

Priester-Krzysztof-Kluk-Landwirtschaftsmuseum in Ciechanowiec wurde 1962 gegründet. Es befindet sich in einem Palast- und Parkkomplex aus dem 19. Jahrhundert. Dort wurde das Masowien-Podlachien-Freilichtmuseum eingerichtet, das aus 57 historischen Objekten der Holzarchitektur besteht. Die Sammlungen des Museums werden in 46 Dauerausstellungen präsentiert. Das Museum hat außerdem Zweigstellen in Drewnowo-Ziemaki (eine Windmühle mit Müllerhof), Dąbrowa-Łazy (eine Windmühle) und Winna-Chroły (eine Dorfschule).

The Krzysztof Kluk Museum of Agriculture in Ciechanowiec was established in 1962. It is located in a 19th-century palace and park complex. Within its grounds, the Mazovia-Podlasie Open-Air Museum has been created, featuring 57 historical objects of wooden architecture. The Museum's collections are presented across 46 permanent exhibitions. The Museum also manages off-site branches in Drewnowo-Ziemaki (a windmill with a miller's homestead), Dąbrowa-Łazy (a windmill), and Winna-Chroły (a rural school).

Музей сельского хозяйства им. ксёндза Кшиштофа Клука в Цехановце был основан в 1962 году. Он расположен в дворцово-парковом ансамбле с XIX века. Здесь был создан Мазовецко-Подляский музей под открытым небом, состоящий из 57 исторических объектов деревянного зодчества. Собрания музея представлены в 46 постоянных экспозициях. Музей также располагает филиалами в Дреwnowo-Земаках (ветряная мельница с подворьем мельника), Домброва-Лазях (ветряная мельница) и Винна-Хролах (сельская школа).

MUZEUM ROLNICTWA
IM. KS. KRZYSZTOFA KLUKA W CIECHANOWCU
INSTYTUCJA KULTURY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

KulturaLudowa.pl

Wysokomazowiecki24

NOWY KURIER
tygodnik informacyjny Podlasia

podlasie24
REGIONALNY PORTAL INFORMACYJNY

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury